

Kereskedtség kiadó-
bivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
A. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

aprilis 26 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 89 szám

5686. Ijja 12

Amagyarok és szászok végleg megegyeztek a kormánnyal

A zsidóság még nem döntött választási magatartása felől. Az utolsó pillanatban megegyezett a nemzeti és parasztpárti Mit tartalmaz a magyar paktum

(Cluj-Kolozsvár, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Románia belpolitikai életének Achilles sarka: a nemzeti és parasztpárt egymáshoz való viszonyának kérdése még mindig nem jutott el a végső kifejlés stádiumához. Mai lapunkban közöljük ugyan a Rapid távirati irodának egy jelentését, amely kategórikus formában állítja, hogy a két párt közötti tárgyalások végleg és visszavonhatatlanul megszakadtak, de ez végeredményben — nem jelent semmit. Hánszor adtuk már hírül, hogy megszakadtak ezek a tárgyalások, de azért mindannyiszor újra és újra felvették a tárgyalások fonálát, mert ugyilátszik, egyik párt sem tudja magát rászánni a végleges szakításra, de a végleges megegyezésre sem. Ezt a mostani szakítást is fentartással kell tehát fogadnunk, jóllehet

ok idő már nincs a tétovázásra és megfontolásokra. A választások megtartásának időpontja valószínűleg a „Monitorul Oficial” holnapi számában jelenik meg és feltételezhető, hogy a kormány nem fog túlhoszu időt engedni a pártoknak a szervezkedésre.

Pozitív eseménye az utolsó napoknak a szászok és magyarok megegyezése a kormánnyal, amely mára befejezett tényvé vált. Ezek a megegyezések Erdélyben jelentősen feljávították a kormány választási esélyeit. Buaresti jelentések szerint a kormány Erdélyben ezúhivül is felmutathat politikai sikereket, amennyiben állítólag Lázár Aurél dr., a nemzeti párt nagyváradi vezére nyíltan átlépett a kormánypártba és elvállalta annak biharmegyei elnökségét.

Megalakult az országos zsidó választási blokk

A zsidóság választási elhatározása még nem alakult ki teljesen. Ma érkezett haza Bukarestből dr. Fischer József, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, aki ott különböző politikai tárgyalásokkal folytatott tárgyalásokat. Dr. Fischer József a zsidóság választási helyzetéről a következőket mondotta:

— A zsidóság — jórészt technikai okok miatt — még nem határozhatott véglegesen választási magatartása felől. Bukarestben hosszú megbeszéléseket folytattunk a bukovinai, beszarabiai és regáti zsidó szervezetek vezetőivel és a megbeszélések során az az egyöntetű vélemény alakult ki, hogy az ország egész zsidóságának egységesen kell fellépnie a küszöbön

álló választásokon. A tárgyalások ebben az irányban — jóllehet számos nehézséget kellett áthidalni — annyira előrehaladtak, hogy az Országos Zsidó Választási Blokk megalakulása befejezett tényvé tekinthető. Ez a blokk, amely közel egy millió polgár politikai képviselőtök mondható, fogja majd a zsidóság nevében lefolytatni a tárgyalásokat a különböző politikai tényezőkkel és ugyancsak a blokk vezetősége lesz hivatva megállapítani a zsidóság választási magatartását.

Egyes távirati irodák a zsidóság választási elhatározására vonatkozólag különböző verziókat közöltek. Dr. Fischer József kijelentette, hogy minden ezirányú kombináció még korai.

Megakadnak a nemzeti és parasztpárt tárgyalásai

(Bucuresti-Bukarest, április 24. A Rapid távirati iroda jelenti: A parasztpárt és a nemzeti párt között a tárgyalások újból megakadtak. Mihelyt erről a szászok tudomást szereztek, megkötötték a megállapodást a kormánnyal, amely szerint a nagyromániai németiség 11 képviselői és 6 szenátori mandátumot nyer. Ezek közül egyet Beszarábiában, egyet Bukovinában, a többi pedig Erdélyben s a Bánátban.

A szászok holnap ratifikálják a megállapodást, amelynek választási kartell a neve és amely a választójogi törvény 127-ik paragrafusa alapján jött létre. Eszerint a szászok fentartották teljes függetlenségüket s csupán választási kartell kötöttek a kormánnyal. Ha a szászok holnapi gyűlésen a megállapodást ratifikálják, Hans Otto Roth a jövő héten Bukarestbe visszamegy, hogy perfektuálja azt.

A parasztpárt vezetői csütörtökön délelőtt érkeztek a fővárosba és már délután tárgyalni kezdtek a nemzeti párt újabb ajánlatairól. A tárgyalások tegnap délután véget értek, melyek során felállították azokat a feltételeket, amelyek alapján hajlandók a megegyezésre.

A feltételeket a nemzeti párt valóssággal megdöbbenéssel fogadta. Jorga azonnal összehívta a nemzeti párt Bukarestben tartózkodó vezetőit és megszövegezték a parasztpártiak ajánlatára a választ. A válasz megszövegezése a késő éjjeli órákig elnyúlt. Még tegnap este átadták azt a parasztpártnak, amelynek végrehajtóbizottsága ma délelőtt tartott újabb ülést a válasz ügyében. Rövid tanácskozás után határozati javaslatot fogadtak el, amelyben:

a parasztpárt megállapítja, hogy a nemzeti párt választását nem veheti tudomásul, mert az olyan feltételeket tartalmaz, amelyeket a parasztpárt nem fogadhat el. A parasztpárt vezetősége egyben szükségesnek tartja megállapítani, hogy minden megállapodás a jövőre nézve a két párt között egyelőre teljesen lehetetlen.

Az utolsó pillanatban mégis létrejött a megegyezés

Bucuresti-Bukarest, április 24. Lapzárta után jelenti a Rapid: Az utolsó pillanatban sikerült a parasztpárt és a nemzeti párt között a nézeteltéréseket eliminálni. A két párt között létrejött az egész ország területére érvényes választási kollaboráció, amelynek alapján a két párt minden személyi kérdést kizár a cél elérése érdekében, mely Mihalache és Maniuból álló döntőbíróóság határoz minden olyan nézeteltérésben, mely a nemzeti párt s a parasztpárt helyi tagozatai között esetleg a jelölések kérdésében felmerül. A választási egyezmény a fuzió alapját képezi s az általános választások után megoldják ezt a kérdést is.

A Rapid munkatársának a késő esti órákban sikerült dr. Lupuval beszélni, aki kijelentette, hogy megoldották az összes függő kérdéseket és sikerült egygyé kovácsolni az utolsó pillanatban a két pártot. Reméljük, hogy ez a megegyezés alapját képezi egy jobb és demokratikusabb érának. A parasztpárt erdélyi vezetőit táviratilag Bukarestbe kértük. Így elsősorban Bogdan Duicat és Giulea professzort is.

Stere a fuzióról

Stere Constantin nyilatkozott az „Adeverul”-nak a következő kérdésekben:

— Mi a véleménye a fuzióról a nemzeti párt és a parasztpárt között?

— Magam is a fuziónak vagyok a híve, azonban a jelen körülmények között ezt megvalósíthatatlannak látom. Valószínű, hogy csak a választások után kerül sor új tárgyalások megkezdésére.

— Milyen eredményeket várnak a választásoktól?

— A parasztpárt csak egyet óhajt: a választások eredményét ne hamisítsák meg és hogy a választások propagandája elé ne gördítsenek akadályokat. Ilyen körülmények között a parasztpárt okvetlenül megkapja a többséget.

Kormánynyilatkozat a magyar magyarsággal kötött paktumról

A magyarsággal történt megállapodásról a kormány hivatalos nyilatkozatot tett közzé, amelyben megállapítja, hogy a tárgyalások folyamán a magyarság konciliáns magatartást tanúsított s ezzel lehetővé tette, hogy bizonyos sikereket elérjen. Mindenekelőtt hangsúlyozza a kormány, hogy a Magyar Párt teljes akciószabadsággal rendelkezik ezután is a megállapodás dacára. A kormánypárt kötelezettséget vállalt arra, hogy a magyarság küzdelmeit jóakarattal támogatja. A magyarság ezzel szemben támogatja a kormányt. 25 mandátumot nyer mindezekért a magyarság. Az Anghelescu-féle iskolatörvényeket módosítják s a magyarság megfelelő helyet kap a közigazgatásban a választás útján betöltendő állásoknál. Azokon a vidékeken, ahol a magyarság kompakt tömegben él és legalább 51% át teszi ki az összlakosságnak, magyarul adhatnak be beadványokat, amelyre ugyancsak magyarul fogják a választ megkapni.

Ilyen értelmű megállapodást kötött a kormány a kadrilateri bulgárokkal.

A Magyar Párt ratifikálta az egyezményt

A Magyar Párt intézőbizottsága ma délelőtti ülésén vette tárgyalás alá a kormánnyal kötendő paktum kérdését. Gyárfás Elemér ismerteti a kormánnyal folytatott tárgyalásokat és az egyezményt, amelyet a kiküldött bizottság kötött a kormánnyal. Az egyezménybe a kormány tagjai több gyakorlati jelentőségű politikai és gazdasági kérdés rendezése és megoldása mellett elismerték a következő alapelveket:

1. Minden román állampolgár önmaga jogosult nemzetiségét megállapítani származására, vallásra és foglalkozására tekintett nélkül. Kiskorukra szülők, vagy gyámjuk határoz.

2. Minden szülő, vagy gyám szabadon választhatja meg gyermeke számára az iskolát és minden gyermek abba a nyilvánosjogu iskolába vehető fel, melybe a szülők beiratni kívánják. Az egyezménynek az iskolakérdésre vonatkozó további rendelkezési kultúrásérelmeiket egyelőre kielégítően orvosolják.

Ismertette végül dr. Gyárfás Elemér magát a választásokra vonatkozó megállapodást, melynek értelmében a Magyar Pártnak a következő mandátumok jutnak: Aradmegyében egy képviselő, egy szenátor, Biharmegyében két képviselő, egy szenátor, Brassómegyében egy képviselő, Csikmegyében két képviselő, két szenátor, Háromszékmegyében két képviselő, két szenátor, Kolozsmegyében egy képviselő, egy szenátor, Marostordamegyében két képviselő, egy szenátor, Szatmármegyében egy képviselő, egy szenátor, Szilágymegyében egy képviselő, egy szenátor, Temesmegyében egy szenátor, Udvarhelymegyében három képviselő, két szenátor, Kisküküllőmegyében egy képviselő.

Az intézőbizottság hosszabb vita után ratifikálta a kormánnyal kötött egyezményt.

Harisnyát és keztyűt

kizárólag

SIPOS-nál vegyen

Cluj, Calea Regele Ferdinand No 8.

Egy nap a doornai remeténél

Sven Hedin, a világhírt svéd utazó, nem régen meglátogatta II. Vilmos német excsászárt doornai magányában. Látogatásáról a következőket írja:

A doornai kastély napirendje pontosan meg van állapítva. Dél előtt fél tizenkét órakor az excsászár hazatér az erdőből, ahol hajnal óta fát vág és mialatt lunchot vesz magához, Ise-mann kapitány felolvassa a napi érdekeségeket a legfrissebb lapokból. A császár favágómunkájánál rendszerint jelen van Houten hollandi kapitány, aki az őrszékötöszt szerepét játsza a hágai kormány és az excsászár között. Ez a Houten igen kitűnő férfiú és már akkor nagy szolgálatokat tett az excsászárnak, amikor 1918 november 10-én II. Vilmos átlépte a holland határt. Akkor még attól lehetett tartani, hogy a császárt üldözni fogják és valami baj éri. Houten kapitány akkor elvezette a császárt az amerongeni kastélyba és egy negyven főből álló kíséretet bocsátott rendelkezésére. Azóta azonban már minden lecsillapodott. A császár száműzetése szinte egészen megszokottá vált. Bármilyen nehezére is esik a valamikor oly féltelmű uralkodónak ez a teljes visszavonulás, mégis beletörődött és kitörés nélkül viseli sorsát.

Én egész kellemes hangulatot találtam itt Doornban. Délben valamennyien összejöttünk ebédre, a kastély egyik nagy termében. Az asztalnál, régi német uniformisban, csomó rendjellel a mellén az excsászár ült, jobbján a császárné foglalt helyet, rajtuk kívül pedig Bentinek gróf, Ise-mann kapitány és felesége, Houten kapitány és felesége, azonkívül egy rendkívül csinos leány, Baidenstein kiesszony és még néhány szomszéd volt jelen. Az ebéd

kifogástalan volt. Természetesen korántsem valami fejedelmi menü, de mindenesetre igen kitűnő polgári étrend. Ebéd után kétórás előadást tartottam vetített képekkel Tibetben tett utazásomról, amit a császári család és a jelenlévő vendégek nagy figyelemmel hallgattak. Az excsászár több kérdést tett fel, amelyeket kimerítően megválasztottam. Délután félő felállótunk az asztaltól. Az excsászár rövid sétát javasolt, amelyhez később II. Vilmos excsászár is csatlakozott. A parba mentünk ki, amely rendkívül messzire terjed és a dus lombu fák árnyékában sétáltunk órákhosszat. A császár rendkívül beszédes lett. Valami különös szenvedély kerítette hatalmába, széles mozdulatokat tett és szikráztak a szemei. Azokról a viharokról beszélt, amelyek az utóbbi években életét keresztülszántották, azután nagy részvéttel emlékezett meg a szenvedő világról és arról a borzalmas gazdasági és politikai katalizmusról, amelyben Európa leledzik. Az excsászár mindenről informálva van. Semmi sem kerül el figyelmét. Pontosan tudja, hogy mi történik Oroszországban, éppen úgy, mint ahogyan a marokkói és szíriai harcokról is tájékozva van.

Hirtelen csungó szavát hallottuk. Lassan visszafelé sétáltak és fölmentük a kastély egyik kis szalonjába, ahol már terítve volt teára. Tea után az excsászár bevezetett a dolgozószobájába. Iróasztala előtt nyereg alakú bör-

ülőke áll, amelyet az excsászár valamikor lovaglásra használt. A falak mentén magas könyvespolcok vonulnak, tele történelmi, politikai, archeológiai és földrajzi munkákkal. Ahogy itt s. embenéztem az excsászárral, aki csülő fejét lehajtotta iróasztalára, különös gondolataim támadtak. Olyan gondolataim, amelyek tulajdonképpen a tömegekben vetődtek fel először és amelyek én most csak újra átéreztem. Miért nem ment a császár 1918 november 2-én csapatai közé a frontra, hogy ott hősi halált haljon? Vagy miért nem röpített golyót az agyába, amikor látta, hogy már minden elvesztett? Ez az az ember, akiért a tömegek oly lázasan lelkesedtek, akiért bármikor halálba mentek volna? De ki akad egész Németországban, aki most életét áldozná érte? Feszítsd meg! — kiáltják ugyanazok, akik valamikor hozsannát lelkesedtek feléje. Ahogy így most elnézem, lehetetlen magamban le nem borulnom ennek az embernek a nagy lelki ereje előtt. Már milyen hatalmas lelki erő kell ahhoz, hogy egy olyan élet után, mint amelyet II. Vilmos, a rettegett és istenített német császár él, most remete módjára így vissza kelljen vonulnia a világ elől, így kelljen elfelednie minden nagyságot és dicsőséget, amelyben valamikor része volt.

Este tizenegy órakor fájt szívvel ültem fel a berlini expresszre.

Félmillió embert koncentrált Törökország a görög-olasz betörés kivédésére

Mussolini meg akarja szállni Konstantinápolyt és átadja a Népszövetségnek. Az olasz-görög titkos szerződés újabb részletei

(Róma, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mussolini május elsején részletes expozé mond a nemzetközi helyzetéről. Kiterjeszkedik a legutóbbi politikai eseményekre, hivatkozik tripoliszi utjának jelentősége felől is. Mussolini Tripolisban látja önként kínálkozó célját azoknak a munkaerőknek, amelyeket Olaszország nem képes foglalkoztatni.

Az angol rádiószolgálat újabb részleteket közöl Mussolini és Pangalosz görög köztársasági elnök közötti szerződésről. Olaszország Kisázsiaiban az Adalág terjedő csikót kapja, Jugoszlávia pedig Albániában petróleumkoncessziókat nyerne, ezenkívül egy korridorot Szalonikiig vasúttal együtt, valamint a szalonikii kikötő egy részét. Görögország megszállná Konstantinápolyt, egy hétig ottmaradna, azután a

Népszövetségnek átadná. Görögország a háboru-előtti területeivel kárpótoltnék ennek ellenében.

A párisi kiadású „Chicago Tribune“ angolai jelenléte szerint Törökország kisázsiai partvidékének védelmére negyedmillió katonát mozgósított. Ez az idejekorán jött mozgósítás esetleg meggátolhatja kivitelükben az olasz támadóterveket, amelyeknek valóságában Angora továbbra is rendíthetetlenül hisz. A mozgósítás hír szerint nemcsak az angolai kormány saját iniciatívájára, hanem más hatalmak figyelmeztetésére is történt. A török sajtó egyhangulag helyesli a mozgósítási rendszabályokat és hangsúlyozza, hogy a kisázsiai partvidéket feltétlenül meg kell védeni úgy az olasz, mint a görög támadások ellen.

Akiba*

Irta Giszkalay János

Caesar halála után, Judea a római világhírodalom keleti felének érdekszférájába került. Tudjuk, hogy ezen a keleti részen Antonius volt a teljhatalmu ur. A fajtalan Heródes értett hozzá, hogy megnyerje a kéjenc Antonius kegyét és az elkerülhetetlen római polgárháborúra való előkészületekben, törhetetlen szövetségese volt Antoniusnak. Actiumnál került összeütközésre a sor Octavianus és Antonius között. Antonius elbukott — és Judea fölélegzett. A politikai szabályok szerint Antonius bukásával szövetségeseinek, Heródesnek is pusztulnia kellett volna. De Heródes értett hozzá, hogy másodszor is megcsinálja azt, amit egyszer már Pompeiusszal csinált meg. Antonius kegyence cserben hagyta elbukott gazdáját és meghunyászkodva sietett hódolatra Octavius elé. De mielőtt erre a kockázatos utra indult volna, orgyilkos módon megölette a Makkabeus-ház utolsó sarjait, mert attól tartott, hogy távolléte alatt a nemzeti hősök körülrajongott fejedelmi háza újra a hatalom jogos birtokába kerül.

A családirtó gyilkosságok hírére elemi erővel tört ki a felháborodás a gyűlölt idumeus zsarnok ellen. De Heródesnek egyelőre nem volt ideje újabb vérengzésekre, sietnie kellett, hogy gyáva hódolatát bemutassa az actiumi győzőnek. Ezekben a napokban egy Babiloniából származott ember lett a politikai hatalmától még előbb megfosztott Szanhedrin elnöke. Hillél, — vagy amint rendszeren nevezni szokták, Hillél hazzákn (az idősebb Hillél). Ugyanakkor a Szanhedrin alelnöke Sammai volt. Mindkettőn iskolafők, és éles elvi ellentétben állottak egymással.

* Mai számunkban újra megkezdjük „Akiba“ című történelmi korrajz közlését.

Hillél a történetírők általában szelid lelkű, engedékeny tudósak szokták feltüntetni, míg Sammait, olyan embernek, aki a vallási törvények magyarázásában és alkalmazásában rigórosabb mérték szerint járt el. Ebben látják az egész ellentétet a két iskolafő és a két iskola között. Érdekes, hogy még Grätz sem lát teljesen a dolgok mélyére. Schürer pedig egyenesen kimondja, hogy „Hillél iskolája a törvénybeli kérdéseket inkább a megkönnyítő értelemben döntötte el, Sammai iskolája inkább a megnehezítő módon. Az első igyekezett lehetőleg a minimummal megelégedni, az utóbbi szívesen választotta a maximumot. Igazi elvi ellentétnek azonban alig lehet ezt nevezni, mert mind a kettőn egyetértettek abban, hogy a Törvény betűjét pontosan teljesíteni kell“ (Schürer Geschichte, Bd. II.)

Teljesen hamis felfogás! Mert csak tüzetesen meg kell vizsgálni azokat a „törvényeket“, amelyek magyarázásában és alkalmazásában Sammai iskolája más álláspontot foglalt el, mint Hillél iskolája és magától megvilágosodik, hogy az ellentétek sohasem holmi lényegtelen vallás-gyakorlati kérdésekben ütköztek ki. A két iskola közötti vita a következő kérdések körül volt a legerősebb:

A templomi adók, a szombat és ünnepnapok kérdése, a házassági törvények és a tisztasági törvények. Mindezek nem pusztán vallási törvények. A templomi adók a nemzeti közösség egyetlen jövedelmi forrása voltak. A templom egyuttal államkincstár is volt, még pedig olyan, amelyhez Heródes tolvajkeze nem férközhett hozzá. A szombat, az ünnepnapok, a házasságjog, a tisztasági törvények mind olyan intézmények voltak, amelyek a zsidó közösséget szigorúan elkülönítették a zsidó (római!) világtól és ezzel a zsidó nemzeti energiáknak első fontosságú

védőbástyái lettek. Viszont a polgári és büntető jog, valamint a kizáróan vallási áldozati törvények magyarázatában semmi ellentét sem volt a két iskola között. Valójában tehát, Hillél és Sammai között nem holmi jelentéktelen vallás-gyakorlati nézeteltérések voltak, hanem mély és a napi politikában gyökerező elvi ellentét tángott. A Babiloniából Jeruzsálembe származott Hillél, temperamentumánál fogva is, de talán azért is, mert idegen környezetben nőtt fel, a politikai belétörődés, a megalkuvás és a béke embere volt. Míg Sammai, aki kétségtelenül palesztinai származású ember volt, akinek apja és öregnapja még szemtanúi voltak a Makkabeusi-kor nemzeti dicsőségének és aki a saját szemével látta a nemzeti függetlenség és népszabadság egyre mélyebb sülyedését: Sammai, a régi szabadságharcos chaszidok méltó unokája lázadó haraggal nézte, hogyan lopja rá magát a római uralom az ország nyakára és magábafojtott gyűlölettel volt eltelve az idumeus trónrabló ellen. Egyelőre azonban nem tehetett mást, mint hogy minden olyan törvényt, amely alkalmas volt arra, hogy a zsidóságot elkülönítse a rómaiaktól és a nemzeti öntudatot nevelje, a maximális mértékben magyarázott és kívánt alkalmazni. És hogy a megszokott elbírálással szemben az én történelmi felfogásom a helyes, annak eklatáns bizonyítéka az, hogy amikor a zsidó szabadságharc valóban kitört a római uralom ellen, akkor ennek a nagyszerű szabadságharcnak előkészítői és résztvevői között valóban ott látjuk a Sammai iskoláját. Hillél iskolájáról hallgat a krónika.

A zsidó nép, a mindennapi élet kényszerűségeinek hatása alatt, általánosságban Hillél törvényt magyarázatát fogadta el kötelező normának.

Folytatása következik.

z egész célpont felé talmas, csud pusztíthatatl Istentől kivá dozó, örökké galmat nem tisztult, me azé a népé, a történelem rége sem.

A mi vé jövedő lehe dátlan ez a gyunk magu taink önzelt gárzó szemm a cionista vi tott és az ó ragyszerű s. a kfczeljövő szágrészünk megéri és r és fontosság

Most nem most nem g a szívbe és figyelmeztet hogy elkésü valamennyitü összetartásun még nagyon munkások se

Hétközne anyyra, hog ne jusson ó cselekedetre még, hogy l magunkról l és a kényelme és a bizalma simítani?

Lehetetle keseresebb asszonyok é módot arra, ban résztve vállalta csu munkát és r végzik akad ségüket köz mely az él van kimélve vagy napir szonyainak megmozdulá

Mindenü hozó eredm munkába h állanak renc ha szervező ha nevelő, v belénk nem oka annak, hozzánk az társaink szo hogy legtol nyulunk, a melegét kéri

De tanul tól, jövőnk ment, sen eg a zsidó ösz munka szen ok, ha csak mint ok, ug találjuk a b aprólékos és egy szabad, reményt és ben a halad öszműködő

Nagyon hatalmasbb részek zsidó Mindannyian cáfollattal ke vagyunk az

A CIONISTA SZERVEZET HÓNAPJA

Erdély zsidó asszonyaihoz

Írta: Winkler Jenka

Az egész világ minden zsidó energiája egy célpontra fordult a szervezés hónapjában. Határozott, csodálatos manifesztációja lesz ez az elpusztíthatatlan, leigázhatatlan zsidó népnek: az Istentől kiválasztottságnak súlyos terhét hordozó, örökké kerező és eddig még soha nyugalmat nem talált, ezer szenvedésen át megtisztult, megcélzott népnek lélekzetvétele, azé a népé, amelyet nem bírt megsemmisíteni a történelem mindent felemészítő törvényszerű rége sem.

A mi vérünk erejének próbaszámlálása, a jövőnk lehetősége mérlegetése lesz most. Páldátlan ez a népek életében és példátlanok vagyunk magunk is egész létezésünkkel és feladatunk önzetlen teljesítésével. Mikor boldog sugárzó szennel és bizakodással tartjuk számon a cionista világszervezet központja által irányított és az óramű pontosságával végre is hajtott egyszerű szervező munkát, félelemmel nézünk a közeljövő napjai elé, hogy vajjon a mi országunkban környezetünk minden tagja megéri és megérti-e a kiadott jelszó nagyságát és fontosságát.

Most nem kérünk, mert kérni: szegény, most nem gyűjtünk, mert az megaláz. Bevérsni a szívbe és agyba, megértetni a kételkedőkkel, figyelmeztetni jövőnk valamennyi testvérét, hogy elkészünk, hogy lemaradunk a legszebb és valamennyiünknek legszentebb munkától, ha összetartásunkat hiába szorgalmazzák. Pedig mi még nagyon kevesen vagyunk a jövőnk építő munkások seregszemléjén.

Hétköznapi ügyeink nem foglalhatnak le annyira, hogy ne lehessen ünnepnapunk, hogy ne jusson óra, vagy perc a közösséget szolgáló cselekedetre: vagy olyan kishitűek volnánk még, hogy lelkünk gettó-béklyóit nem tudjuk magunkról lerázni? Vagy talán megszokottabb és kényelmesebb így, mint új utakat taposni és a bizalmatlanság, vagy cinizmus göröngyeit simítani?

Lehetetlenség, hogy míg népünknek sokkal keservesebb körülmények között élő részei, asszonyok és férfiak egyaránt találnak időt és módot arra, hogy az újjáéledés nagy munkájában résztvegyenek, nálunk a férfiak egyrésze vállalta csupán az önzetlen, de legnehezebb munkát és míg ezek fáradhatatlan lelkesedéssel végzik akadályt nem ismerve, cionista kötelességüket közöttünk, az asszonyok nagy serege, mely az élet külső kellemetlenségétől is megvan kímélve, egyszerűen nem veszi tudomásul, vagy napirendre tér az egész világ zsidó asszonyainak népünk érdekét szolgáló, hatalmas megmozdulása felett.

Mindenütt visszhangra talált és már áldást-hozó eredményeket is mutat az asszonyokat is munkába hívó szöveget. Mindenfelé zárt sorok állanak rendelkezésre a legnagyobb készséggel, ha szervező munkaerő, ha segítő, ha gyűjtő, ha nevelő, vagy rendező kell. Mi lemaradtunk, belénk nem nevelték ezt a fegyelmet. S ez az oka annak, hogy bármily ékesen is szóljon hozzánk az Erec Jiszráélért dolgozó asszonytársaink szövege, nem úgy értjük, mint ők, hogy legtöbbször ridegen a pártzárkánkhoz nyulunk, amikor szívünk érvését, lelkünk melegét kérjük.

De tanuljunk! Tanuljunk lelkes ifjúságunktól, jövőnk reménységétől: ők skrupulusmentesen egy szentséget hirdetnek és vallanak: a zsidó összetartás, a kitartás, a lankadatlan munka szentségét. Ha szervezve leszünk, mint ők, ha csak előre nézünk ragyogó szemmel, mint ők, úgy mi, a nagy asszonytábor is, megtaláljuk a beérkezéshez vezető utat; a jelen aprólékos és nagy bajai könnyebb elviselését, egy szabad, egy boldog munkás jövőben való reményt és erkölcsi támaszt minden küzdelemben a haladás megértését és ez tetteinknek összeműködésére fog vezetni.

Nagyon sokan kell ott legyünk, ahol a legnagyobb alkotás fogja bizonyítani országunk zsidóságának értékét, hasznavehetőségét. Mindannyian sorompóba kell álljunk, hogy élőkifejezéssel szolgáljunk arra: hogy nem mi vagyunk az előfutárak elkorhadó ága.

Franciaország és Olaszország között nincsenek érdekellentétek

Briand válasza a Mussolini-féle gyarmati beszédre ügyében hozzáintéztetett interpellációra. Herriot visszalép a francia baloldal vezetésétől,

(Páris, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia kormány külügyi költségvetés kamarai vitája során ma két fontos interpelláció hangzott el. Fontanier szocialista képviselő megismételte multikori interpellációját a magyarországi frankhamisítás ügyének mai stádiumával kapcsolatban. Briand miniszterelnök rövidre szabott válaszában kijelentette, hogy a francia kormány igyekszik teljes világosságot deríteni erre a hallatlan nemzetközi bojtányra és nem fogja megengedni az igazság elhomályosítását. A másik, érdekesebb interpellációban a miniszterelnököt megkérdezték Mussolini legújabb nyilatkozatairól is. Briand erre kijelentette, hogy a francia és olasz kormányok között a legjobb viszony áll fenn. Az olasz népnek olyan kormánya van, amelyet választott és ez csak Olaszországra tartozik. A két ország közötti

összes tárgyalásokat a megértés szelleme dominálja és nincs közöttük semmiféle érdekellentét. A francia politika legnagyobb szenzációja azonban mégis Herriot volt miniszterelnök a radikális és a radikálsocialista párt tegnapi nagygyűlésén tett bejelentése, hogy megtagadta egészsége miatt kénytelen lemondani a párt vezetéséről. Ugyanakkor bejelentette azonban, hogy a kamara elnöki tisztét továbbra is meg akarja tartani. Magyaránként még hozzátette, hogy a kamara elnöksége és a pártelnökség között bizonyos összeférhetetlenség is áll fenn. Maga helyett Daladiert ajánlotta a párt vezetésére. A végrehajtóbizottság többszöri kérésére azonban megállapodtak abban, hogy Herriot látszólag továbbra is megtartja a párt elnökségét, gyakorlati szempontból azonban Daladier veszi át a vezetést.

Betiltották a bankok városközi devizavásárlását

Csak az ellenőrzőbizottságok engedélyével lehet más városban devizát venni

(Cluj-Kolozsvár, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy még a liberális kormány olyan rendeletet léptetett életbe, amely szerint a fiékp'nzintézetek csak külön engedély alapján vásárolhatnak devizákat egy másik városban működő pénzintézettől. Ennek a deviza-kereskedelmet korlátozó intézkedésnek a hátrányaival már annak idején behatóan foglalkoztunk. A központi devizaellenőrző bizottság a helyi bizottságok útján ma vértalanul további szigorító rendelkezést intézett a bankokhoz. Az újabb rendelet szerint a pénzintézetek, tekintet nélkül arra, hogy fiékek e, vagy főintézetek, csak a helyi piácon vásárolhatnak devizákat, más városokból csak a kontrollbizottságok engedélyével. Az új rendelet rendkívül megbénítja a deviza-kereskedelmet és a külkereskedelemben igen komoly zavarokat idézhet elő. Munkatársunk ezzel kapcsolatban kérdést intézett Jonescuhoz, a Banca Nationala kolozsvári igazgatójához, aki kijelentette, hogy a rendelkezésnek az a célja, hogy az utóbbi időben egyre nagyobb arányokat öltő spekulációt megakadályozza és a deviza-kereskedelmet olyan keretek közé szorítsa, hogy csak a kereskedők és exportőrök vásárolhassanak devizákat, ne pedig a spekuláció is. A rendelkezés nemcsak a bankok, hanem a kereskedők és exportőrök körében is igen nagy elkeseredést szült és mint értesülünk, intervencióra készülnek a rendeletnek hatályon kívül helyezése érdekében.

.....

Uzsorakamat és nagyuri élet kergette csődbe Soltész Tibor aradi nagykereskedőt

Egy levegőre alapított konjunkturavállalat élete és halála

(Arad, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden megírta már az Uj Kelet, hogy Soltész Tibor aradi cérnagykereskedő tizennyolcmillió lej tartozás hátrahagyásával megszökött Aradról. A fiatal nagykereskedő szökése kereskedelmi körökben nem keltett túlságosan nagy meglepetést, mert Soltész már hetekkel ezelőtt egyezkedési tárgyalásokat folytatott hilelezőivel, de miután hatalmas passzívájával szemben csak minimális aktiva állott az érdekeltek rendelkezésére, az egyezkedési tárgyalások meghiusultak.

300.000 lejt nem sikerült megszereznie, már nyiltan is beszéltek inszolvenciájáról. A szükséges összegnek megfelelő árut végül elzálogosította s az így szerzett pénzzel váltotta ki a vagon cseréjét. Soltész legutóbbi mérlege tizennyolcmillió passzívával szemben csak egymillió aktívát mutatott fel és így belátta, hogy üzletét tovább nem vezetheti. Olaszországi tartózkodásait egyáltalában nem akarta kifizetni és midőn hitelezői Aradra jöttek, csak hosszas tárgyalások után sikerült elérni azt, hogy azok ne kérjenek ellene csődöt. Megegyeztek abban, hogy a közeljövőben át fogja utalni az összegeket és az összes hitelezői ellállottak a csőd kérésétől.

Egy érdekes karriér
Soltész, a fiatal nagykereskedő, aki mindössze huszonhat éves, rendkívül érdekes karriért futott be. Három évvel ezelőtt nyitotta meg aradi nagykereskedését, de ezt megelőzően ügynökösödött és bélyegpek adásvételével foglalkozott. Soltész egy ízben Olaszországban járt, ahol megismerkedett egy cérnagyáros fiával, aki a szimpatikus fiatalembert bemutatatta édesapjának. Az ismeretség révén a cérnagyáros nemsokára Soltész részére kizománnyi lerakatot létesített Aradon, amely kitűnő jövedelmezési forrás lett az egyébként agilis fiatalember számára. Amikor a lerakatot annyira kiépítette, hogy magánösszeköttetéseket szerzett, megszakitotta a gyérral lévő összeköttetéseit és saját számlára kezdett dolgozni. Üzletét egyre nagyobbította, mind több és több árut szerzett be, amit hitelben helyeztet ki vidéki kereskedőknél és végeredményben ez okozta vesztét.

A hitelezők rohama
Soltész Tibor azzal bucsózott el családjától, hogy csak néhány napra utazik Bukarestbe üzleti ügyeinek elvégzése miatt. Midőn azonban a nagykereskedő szökése nyilvánvaló lett, a hitelező olasz cégek képviselői dr. Weisz Arthur és dr. Roth Dezső ügyvédek az aradi törvényszéken azonnal büntügyi zárlatot kértek Soltész ellen. A raktár leltározása után és miután az üzleti könyveket átvizsgálták, megállapított nyert az a tény, hogy 18 millió lejt tesz ki a passzíva, ezzel szemben az aktiva 520 ezer lej árukészletből 480 ezer lej kinlevéséből és 100 ezer lej értékű berendezéstől áll. Soltész gondolkodására jellemző, hogy elutazása előtt apósától körülbelül egymillió lejt csalt ki azon ürüggyel, hogy adósságait ezen összegből rendezni fogja. Ugy látszik már ekkor foglalkozott a szökés gondolatával s a pénzre azért volt szüksége, hogy ebből utazási költségeit fedezni tudja. Tartózkodási helye még ma is ismeretlen.

Lefelé a lejton
A nehéz inkasszó és a lej esése következtében beállott valuta-differenciák egyre több kölcsönpenzt igényeltek, a bankok hitelmegszorítása pedig az üzorsók karjaiba kergették a fiatal nagykereskedőt. Soltész, hogy pozícióját fentartsa és hogy a látezatot megóvja, rendkívül pazar módon élt és sikerült is azt a látezatot kellenie, hogy sokmilliósvagyonnal rendelkezik. Kereskedelmi körökben azonban feltűnt, hogy felhalmozott áruraktárát a napiárnál jóval olcsóbban bocsátja áruba és amikor néhány héttel ezelőtt címére egy vagon cérna érkezett Olaszországból, de az elvámolásához szükséges

Zsoldos tanintézet
Az ország legrégebbi és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mel'ett készit' elő középiskolai magánvizsgákra, ösztöndíjra vidéki tanulókat is.
Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Amerikai napló

A világ legnagyobb zsidó városa: Newyork

(New-York, április hó.) New-York a világ legnagyobb zsidó városa. A város hatmillió lakosától 2 millió — tehát egyharmada — zsidó. Könnyen el lehet képzelni, hogy ez a negyszázezer zsidó lakosság, mennyire rányomja bélyegét az egész városra. Nemcsak társadalmi, kulturális és gazdasági téren van szinte döntő fontossága ennek, de a város közigazgatási és politikai életében is igen jelentős szerepet játszik. Itt, hol aránylag legnagyobb a politikai szabadság, ahol mindenkinek, aki megszerzte a „civizen-paper“-t (állampolgársági okmányt), valóban egyenlők a jogai és kötelességei, itt valóban meg van rá a lehetőség, hogy minden szervezett tömeg arányszámának megfelelően érvényt szerezzen akaratainak, politikai meggyőződésének. New-York államban és New-York városban mondhatni a zsidók döntik el a választásokat. Ezért van, hogy minden alkalommal a jelöltek roppant súlyt helyeznek rá, hogy a zsidó közvéleményt, a hatalmas és tekintélyes zsidó sajtót a maguk számára megnyerjék. A zsidó voksoknak köszönhető, hogy a kormányzó és polgármester-választásánál mindig a demokratapárt győz. A híres Temeny-hallban (a demokratapárt főhadiszállása), Samuel Untermyer, Luis Marshall, Rabbi Szeppen, S. Wise vezető szerepet játszanak.

Ha egy közismert zsidó vezető férfi, tudós érkezik Amerikába, a város házában hivatalos fogadtatásban részesül. Ha megérkezik Weizmann, New-York város díszpolgára, akkor a város kék-fehér lobogóval díszített yachtján egy delegáció vonul elébe fogadtatására.

A zsidó szabadságnak, az amerikai törvények

Szépség

a legdrágább kincse minden nőnek. A szépség ápolása megőrzi az ifjúságot, kívánatossá tesz és szerencsét hoz.

Az Elida Ideal szappan a bőrnek egészséges szint ad és megóvja fiatalos rugalmasságát.

Tisztább, enyhébb és sokkal kellemesebb illatu.

ELIDA
IDEAL-SZAPPAN

Utolsó maradékáig illatos.

mindenkire egyformán kiterjedő hatálynak, a yennek lelkében gyökerező alkotmányos, demokratikus érzéseknék egy felejthetetlenül szép dokumentumát, látam 1925. április 1-én. New York zsidósága a jeruzsálemi héber egyetem megnyitását ünnepelte. Az ünnepségeket egy grandiozus újcai felvonulás vezette be. A 8 ik utca Keren Hajjesszó épülete előtt, már 4 órákor óriási tömeg gyűlt össze. A kék-fehérszalagos rendezőknek szó nélkül engedelmességek és felsorakoztak: legelől a volt zsidó légiónak egy kis csapata vitt egy kék-fehér selyem lobogót, utána zsidó zenekar, aztán a kék-fehérbe öltözött autók végtelen sora, mögöttük az ujjongó zsidó rép belát hatatlan ezrei. A Makkabeus indulóval megindult a tömeg, héber dalktól visszhangzott az utca, amere mentünk a házak illuminálva, a tetőtől a járdáig kék-fehér szerpentin szalagok, zászlók és szőnyegek ünnepi köntösébe öltöztek a máskor oly komor, szürke, füstös falak. Megrendítő volt látni, ahogyan ezek — a gyárak őrző mechanizmusában csavarrá degenerált emberek, ahogyan ezek a „mindenható dollár“ mámoros, holdóros szerelmesei, a business-menek a Scopus hegyről kiinduló fényugártól újból ráeszméltek emberi és zsidó mivoltukra. Kitértek az utcára és táncolva, énekelve adak kifejezést kitörő örömlüknek. Ennél hatalmasabb látványtán sohasem volt részem.

És ahogyan a hatóságok asszisztáltak...

És mit szolt ehhez New York? A polgármester, a rendőrség, a publikum? Tárta, hogy egy kék-fehérbe uszó tömeg ünnepelje Paleesztinát?! Az egyik sarkon feltűnik egy rendőr csapat. Az európai, jobban mondva a kelet-európai mentalitás csak arra gondolhat, hogy ezek vagy azért jöttek, hogy a tüneményeket szétoszlassák, vagy, hogy megvédjék őket esetleges támadásoktól. De hát Amerikában vagyunk! A parancsnok a főrendezőhöz megy, rendelkezésére bocsátja embereit, hogy a felvonulás fegyelmezett levezetésében segítségére legyenek. Amint átvonulnak egy-egy Avenum, felemelkedik a rendőrtör: autók, villamosok, járáskölk megállanak, a héber-angol feliratos táblákról megtudják, hogy miért e nagy öröms tiszteletteljesen, nyugodtan várnak, míg elvonul az ujjongó tömeg. — Így ünnepelni csak Amerikában tudnak a zsidók!

A zsidók halála

De az üldözötések és pogromok poklából ide menekült zsidók halásai is Amerikának, azért a teljes szabadságért és igazi jogegyenlőségért, amit nyújt nekik. Szeretik új hazájukat és Coolidge maga mondta, hogy az Unió gazdasági és kulturális fejlődésében a zsidóságnak elvülhetetlen érdemeik vannak. Azonban egy pillanatra sem szabad azt hinni, hogy itt gazdasági téren a zsidóság vezet. A világ hírtű ipari vállalatok, bányák, az igazi nagytöke, tisztán amerikai kezekben van. Persze a Wall-street hatalmas bankháza között ott találjuk az I. Schiff céget, a Gugenheimokat is, az V. Avenue és a Riverside-Drive exclusiv palotáiban nem egy hatalmas zsidó pénzarisztokrata húzódik meg. Ezek azonban az egyesek, — a zsidó tömegeket máshol kell keresniük.

A newyorki zsidó ghetó élete

Newyork déli — a tengerpart mellett fekvő része — a híres Down-town. Ennek egyik negyedét pár százezer zsidó lakja. Az egymáson torkolló zsidó utcákban még véletlenül sem lehetne egy másfajtabeli lakót találni. Ennek a városrésznek Ghetó, vagy Jüda a neve. Sajátságos, jellegzetes élet folyik itten. Ezek az emberek magukkal hozták Minsket, Pinsket, Vilmát, etc. és folytatják ott, ahol abban hagyták. Ide még nem hatolt be Amerika. Kafkán, pájeszes férfiak állnak minden utcákon, tárgyalnak, vitatkoznak élénk gesztikulációk kíséretében, mindig eladnak és vesznek... Lépten-nyomon találkozunk „sajtis“ asszonyokkal: az egyik kezükben kosár, benne hal, vagy hering, másik kezükön egy kis baba, szoknyájukba 3-4 maszatos kölyök kapaszkodik. Mindenki ismeri egymást, mind neki egyszerre és hangosan beszél utcához, végtelen sorban egymás mellé felállított szalokon mindenki fűsiketiő lermával kínálja a maga portékáját. Igazi, tipikusan keleti vásár. Természetesen mindenki jiddisch nyelven beszél. Anynyira predománás itt a zsidóság, hogy az összes közérdekű felirások héber-betűs jiddisch nyelven jelennek meg. Hirdetések, útleletk, íródk, orvosok, ügyvédek cégtáblái, mozifeliratok, mind mind csak jiddisch nyelven láthatók. Nem tudom elfojtani kacagásomat, mikor egy rövidárutlet előtt hatal-

m:s táblát látok, rajta óles betűkkel: „Wegen Ibersiedeln — Ossverkauf! Chapt greusse Meziess!“ De még a hivatalos feliratok is, villamoson, földalatti állomásokon angolul és jiddischül adják meg az utasítást és utbaigazítást a közönségnek. Itt valóban külsőleg belsőleg, minden idegen befolyástól menten éli a zsidóság a maga eredeti népi életét.

A „Bronx“

A másik nagy zsidó negyed a „Bronx“. Ennek azonban már egészen más jellege van. Az ujjongó érkezett zsidóknak első stációja rendezett a Down-town, — a magyarajku zsidóknak az East Side. Itt töltik el amerikai életüknek első kínos, keserű, küzdelmes éveit. Ha már kissé begyökereztek, kezd jobban menni soruk, — otthagyják a tulzsfolt, lármás proletárnegyedet és polgárosodásuk jeléül felköltöznek a Bronxba. Ez a zsidó kereskedők, hivatalnokok negyede. Itt már szép, tágas bérházakban laknak, az utcák ugyan nagyon élénkek, de még sincs olyan vásári lármá, mint odalent. Már csak a városrészes parifirián zárnak szombaton és beszélnek hangosan a „mamá lusán“ — a futóúton csak az öregek ragaszkodnak még a jiddisch-her, a fiatalok, a második generáció, már csak angolul tud. Őz már „real-American“ — százszázalékos amerikaiak. — A Bronx után már csak egy fokozat van — a West Side. Ide rendezés csak a második, vagy harmadik generáció kerül, kik már elég gazdagoknak és „előkelőknek“ érzik magukat ahhoz, hogy az amerikai angol negyedben letelepedhessenek. Ezek az ugynevezett maszkir-zsidók, kiknek zsidómivoltuk már csak anynyiban jut kifejezésre, hogy Jomkipurhoz és maszkirhoz elmennek a templomba.

A zsinagógák

Pereze milyen eksklusiv ezeknek a West Side-i zsidóknak az egész életberendezése, olyan sajátosságok a templomaik és istentiszteletük is. A pász V. Avenue nevezetességei közé tartozik a két zsinagóga: a Beth-El és a Beth Emanuel, mely newyork legpompásabb mór s'ülű épülete. A Beth El templomra úgy lettem figyelmes, hogy egy szombat délelőtti sétám alkalmával egy végtelen sor szebbnél-szebb automobil látam várakozni. Nem tudtam milyen ünnepségre lehet itten, — végre a templom előtt kifüggesztett tábláról megtudtam, hogy ezek a vagyonokat reprezentáló gépek a hívőket hozták ide — ros chodes bencsoláshoz. Kíváncsian mentem fel a márványoszlopos haliba. Az ajtónál egy gondosan megfésült, megborotvált, szmokingos ur fogadott, ki nem volt más, mint a — samez. Hozzám lépett és arra kért, vegyem le a kalapomat, aztán kezembe nyomott egy imakönyvet, mely elejétől végig angolul volt írva — és beültetett egy szép piros plüssel borított padba. A templomban elég sokan voltak. Férfiak, nők természetesen egymás mellett ültek. A csodás, színes márványoszlopokkal, aranyozatokkal díszített, hatalmas templom felső részén egy színpadszerű emelvény van. Itt foglal helyet a rabbi és az előimádkozó, mindketten, természetesen, hajdonfőn — fekete talárban. Az egész istentisztelet elejétől végig csakis angol nyelven folyik. A karzaton egy hatalmas vegyeskar foglal helyet, mely oly elsőrangú énekesekből van összeválogatva, akiknél különbeke, talán csak a Metro politan-opera produkál. Seviath-kor mentem el másodszor ebbe a templomba — az egész templom úgy nézett ki, mint egy csodás pálmá-liget. Főtt a „színpadon“ fehárúhás lányok, szmokingos fiúk álltak. — Konfráltak. Jomkipur-kor minden próbálkozásom dacára sem sikerült bejutnom. Csak a Central parki padról bámultam szokat a pazarul-özetű, trilliansoktól ragyogó dómákat, mikor délen autón hazamentek lunch-ra és ebéd után újból visszajöttek bünbocsánatért imádkozni...

Az extrémítások népe

Hiába, mi zsidók, az extrémítások népe vagyunk! Végighallgattam egyszer a nagytudású és elismert dr. Shulman rabbinak egy beszédét, melyben kifejtette, hogy ők azok, kik az igazi, hamisítatlan zsidó életet élik!

Az amerikai zsidóságban különböző irányzatok és áramlatok vannak — de a legerősebb és legátfogóbb természetesen a cionizmus. Az amerikai cionizmus története, jellege és irányzata annyira közismert, hogy talán fölösleges arról tövebben megemlékezni. A hábera után, de különösen az utolsó pár évben óriási lendületet vett a mozgalom. A legszűsőbb asszimilánsok, az abszolút amerikai szellemben felnövevett ifjúság is — újból visszatérnek a zsidósághoz és a nemzeti eszme szolgálatába szegődnek. Kétségtelen, hogy Paleztina felépítésében az amerikai zsidóság erkölcsi és anyagi súlyának megfelelően ki fogja venni a részét.

Kün Adalbert

Továbbfolyik a hadjárat a szigeti Sámson ellen

(Sighet Máramarosziget, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi zsidó sport egyik legkiválóbb és legszimpatikusabb képviselőjének, a máramaroszigeti Sámsonnak egy önkényeskedő és antiszemita velleitásoktól nem egészen mentes rendőrtisztviselő jóvoltából már két év óta a különböző büntető hatóságok szomorú kanosszágát kell végigszenvednie. Amint ismeretes, két évvel ezelőtt a máramaroszigeti Sámson a városi Malomkertben ünnepélyt rendezett, amelynek egyik programpontja egy ponnilló kisorsolása volt. A ló feldiszlésével megbízott kocsis jó falusi szokás szerint nemzetiszínű pántlikákat font a lovacska nyakába és farkára. Cantonariu máramaroszigeti rendőrigazgató nemzetgyalázás esetét vélte fenforogni, az ünnepélyt azonnal betiltatta, a Sámson egész vezetőségét letartóztatta és hadbíró-ság elé állította.

A máramaroszigeti kocsis ártatlan ügybuzgalma így nőtte ki magát nemzetgyalázási botrányra, amelyet az antiszemita sajtó sietett kihasználni és minél nagyobbra dagasztani. A kolozsvári hadbíró-ság azonban a tárgyalás több ízbeni elhalasztása után 1925 őszén felmentő verdiktet hozott a Sámson meghurcolt vezetőivel szemben, mert kétségtelenül beigazolást nyert, hogy az egyesület vezetőségének jóhiszeműségéhez a gyanunak még árnyéka sem férhet. A külföldi és jellemző ügynek ez a végakordja érhető megelégedést keltett Erdély zsidó közvéleményében.

Annál különösebbnek és érthetlenebbnek tűnik fel most, két év eltelte után a legfőbb romániai sportszerv, a Bukarestben székelő Comitetul Central határozata, amellyel a Sámson ebből az ominózus ügyből kifolyólag sportműködésétől hat hónapra felfüggeszti. A különös ítélet, amely kétségtelenül a zsidó csapatok elleni intrika egy újabb fattyuhajtása, indokolásában kimondja, hogy az ugynevezett Malomkertet, ahol az ünnepség lefolyt, a Sámson a cionista kék fehér színnel díszítette fel és csupán a lovacska farkára jutott román nemzeti szín.

A Comitetul Centralnak ez a rendelkezése az egész ország zsidó közvéleményében kinos feltűnést váltott ki. Mindenekelőtt leszögezni kívánjuk azt a tényt, hogy a Comitetul Central, saját statutumai szerint, nem illetékes példát törni egy autonóm működési joggal bíró és jogilag elismert sportegyesület fölött, csak olyan esetekben, amidőn az illető egyesület a sport szabályai ellen vét. Az azonban kétségtelen, hogy nem kompetens kimondani az utolsó szót egy sportegyesületnek olyan ténykedése fölött, amely megtörténte esetén a büntető hatóságok és nem a sportszervek bírósága elé tartozik.

De ettől a megállapítástól függetlenül, kétségtelenül beigazolást nyert az, hogy a kerthe-lység, amelyben a Sámson ünnepélyét megrendezte, a román nemzeti szín dominált és nem a kék-fehér és így, midőn ezt már a kolozsvári hadbíró-ság elismerte és a Sámson vezetőségét a vád alól felmentette, teljesen különönek, önkényesnek és erőszakosnak látszik a Comitetul Central végzése, amely ellen jogos felháborodással tiltakozik az egész ország zsidó közvéleménye és sportkörei.

Amint értesülünk, a szatmári Subcomitetul Regional, amelynek körletébe a máramaroszigeti Sámson tartozik, a napokban delegátust küld Bukarestbe a Sámson ügy tisztázására. Ez a delegátus kérni fogja a látszólagosan minden pozitív bizonyíték és adat nélküli ítélet megsemmisítését, de ettől függetlenül az egész ország közvéleménye türelmetlenül várja a Sámson méltatlanul sújtó és működését hosszú időre megbénító ítéletkezés sűrűs revízióját.

Hencsertakarók, brokátok, butorszövetek legolcsóbb bevásárlási forrása Back Bernát, Oradea-Mare, P. Regina Maria 1. Telefon 9-55

* Palesztina legújabb és legteljesebb fali napcára 100 lej, az Uj Kelet könyvostályában.

Május elsejére utcára kerülnek a szatmári CFR-kirendeltség tisztviselői

Nagy az elégedettség a tisztviselők között a „deplasare“ beszüntetéséről

(Satumare-Szatmár, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ujonnan kreált szatmári CFR-kirendeltség tisztviselői azt az értesülést szereztek, hogy május 1-étől kezdődőleg az át-helyezésükkel járó pótlék, ugynevezett deplasare, megszűnik. Ez nagy elégedetlenséget keltett közöttük, mert ezen pótdíjakból tudtak eddig is csak nagynehezen az új körülmények között és új helyzetükben megélni. Szerdán délelőtt egy 60 tagú küldöttség kereste fel Frenou dr. kirendeltségi igazgatót, akinek előadták panaszait. Ebben előadják, hogy Szatmár város ígéretet tett arra, hogy elhelyezi lakásokban az áthelyezett vasuti tisztviselőket s ezzel szemben még egyetlen egy tisztviselő sem rendelkezik ilyen lakással. Drága pénzzel tudnak csak lakáshoz jutni. A „deplasare“ kifizetésének megszüntetése arra kényszerítene őket, hogy valamennyien bejelentsék azt, hogy lakás nélkül állanak s erre való tekintettel szabadságot kérjenek.

Frenou dr. válaszában kijelentette, hogy ő is helyteleníti a „deplasare“ fizetésének megszüntetését és igyekezni fog illetékes helyen eljárni. A tisztviselők erre azt kérték az igazgatótól, hogy ha illetékes helyen nem akarnak változtatni ezen az elhatározáson, helyezték át a forgalmi kirendeltséget Nagyváradra, ahol inkább lakáshoz jutnak, de különben is a kirendeltség tisztviselőinek nagyrésze ottani lakos. Frenou dr. újabb válaszában kijelentette, ha Nagyvárad városa vállalja, hogy ellátja lakással mindazokat, akik nem rendelkeznek ilyenekkel, illetékes helyen javasolni fogja a kirendeltség áthelyezését.

Frenou dr. újlag lépéseket tett Szatmár városának tanácsánál a lakásprobléma megoldása kérdésében. A városi tanács erre hivatkozott azon régebbi határozatára, hogy a Szöllő-völgyben lévő villákat a tisztviselők rendelkezésére bocsátja. Ezek a lakások azonban attól eltekintve, hogy a várostól 19 kilométernyire vannak, csak nyáron lakhatók.

A szatmári vasuti tisztviselők érdeklődéssel várják a további lépéseket ebben az ügyben.

Szalónikiben felrobbant a katonai arzenál

Ötven halott, számos sebesült

(Athén, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szalónikiben a katonai arzenál ma a levegőbe röppült. A kora délelőtti órákban hatalmas robbanás rázta meg a várost és percek alatt egész sereg ház dőlt romba. A város lakosságán rendkívül nagy pánik vett erőt, mert az első meg-lepítésben senkisémet tudta, hogy mi okozta a robbanást. Később, amikor tudomásra jutott, hogy az arzenál röppült a levegőbe, ahol rengeteg munició volt elraktározva, az emberek százai igyekeztek ki a szabadba és helyezkedtek el pincékbe, mert további robbanástól tartottak. A szerencsétlenségnek eddig ötven halottja és rengeteg sebesültje van. A mentési munkálatok folynak. A hatóságok széleskörű vizsgálatot indítottak, mert az a gyanu, hogy a robbanást bűnös merénylet okozta.

Hétfőn írják alá az orosz-német szövetségi szerződést

Chamberlain óvatos válasza az angol alsóházban. Litvánia visszakerült Oroszország égisze alá?

(Bucuresti-Bukarest, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ideérkezett berlini magántávirat szerint Németország és Oroszország között létrejött egyezményt hétfőn írják alá. Az orosz-német szövetséggel szemben, mint ismeretes, Románia részéről Diamandi párisi követt aggodalmait fejezte ki, Csehszlovákia részéről pedig Benes külügyminiszter memorandumban fordult a locarnoi békeszerződés aláíróihoz, hogy mi az álláspontjuk az orosz-német tárgyalásokról.

Interpellációk sora az angol alsóházban

Londoni jelentések szerint az angol kormány tegnapi rendkívüli tanácskozáson vitatta meg a német-orosz tárgyalásokat. A tanácskozások után az alsóházban Chamberlain nagy tartózkodással nyilatkozott a német-orosz tárgyalások mai állásáról.

— Értesülésem szerint — mondotta — Németország és Oroszország között még nem kötötték meg a szerződést és ezidőig a készülő szerződés egyetlen pontját nem mutatták be. Eddig mindössze annyit történt, hogy a német kormány biztosította követe útján az angol kormányt, hogy a szerződés semmi olyant nem fog tartalmazni, ami akár a népszövetségi megállapodásokkal, akár a Locarno-szerződésekkel ellentétben állana. Ha elfogadjuk ezeket a kijelentéseket azzal a föltevessel, hogy a szerződés végleges szövege teljesíti az említett követelményeket, akkor nem látunk semmi okot fenforogni a tiltakozásra.

A lefegyverzés kérdése

Egy másik hozzá intézett interpellációra Chamberlain kijelentette, hogy Oroszország olyan kifejezések kíséretében, amelyek a Népszövetségre és céljaira nézve nem épen udvariasak és kedvezők, elhárította magát a leszerelési konferencián való részvételt abban az esetben, ha azt svájci földön tartanák meg. Minden kísérlet megtörtént az orosz és svájci kormányok között fennálló differenciák elsimítására, ezek azonban meghiusultak. Lehetséges, hogy a Népszövetség egy olyan ország kíván ságára, amelynek vélelénél konfliktusa volt a svájci kormánnyal, áttegye átmenetileg tanácskozási helyét Svájcban kívüli területre.

Az angol lenes orosz propaganda

A szovjet angolelles propagandajáról Chamberlain közölte, hogy tudomása van arról a propagandáról, amit a szovjet külföldön Anglia ellen kifejt, de nem adhatja át a nyilvánosságnak azokat az angol diplomáciai jelentéseket, amelyek e kérdéssel összefüggnek. Az angol kormány felfogását e kérdésben már általánosságban közölte az Angliában akkreditált szovjetképviselők előtt. A négy konzer-vatív képviselő, — hangsúlyozta Chamberlain — aki az elmúlt héten tanulmányutra ment Moszkvába, ezt az elhatározását nem hivatalos megbízásból vállalta.

Az orosz-litván szerződés

Varsói lapjelentések szerint Oroszország és Litvánia között az orosz-török egyezmény mintájára kötendő szerződésről szóló tárgyalások befejezettek tekintendők. A szerződés létrejötté azt jelenti, hogy Litvánia véglegesen különvált a többi balti államtól és Oroszország égisze alá áll. A szerződés záradékában garantálja a jelenlegi lengyel-litván határt. A tudósítás szerint a szerződés a népszövetségi egyez-ségi okmány szempontjából is sérelmes, mert egy másik záradék szerint teljes semlegességet ígér azon esetre, ha a szerződő felek egyike háborúba keveredik.

Szemüveget viselők figyelmébe.

Szemüveget

csak szaküzletben szabad vásárolni.

„OPTICA“

Strada Universitatii 1.

HIREK

Az Új Kelet az egykori erdélyi és magyar zsidóság napilapja

Szerkesztők: Hiskai János és dr. Marton Ernő
Felügyelőszerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Új Kelet cikkeinek felhasználásához kért és tartó megjelölésével engedélyt kér.

Az Új Kelet fiókkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredsvi emléktér 2. (Ernyőfüzet.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiei-Máramaroszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-u. 2.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Ijjar 11.
1926. április 25.

Hétfő

5686. Ijjar 12.
1926. április 26.

— A nagyváradi tanárkongresszus szemrehányásokkal illeti az eltávozott liberális kormányt. Nagyváradról jelentik: Tegnapi kezdődött meg Nagyváradon a középiskolai tanárok országos kongresszusa. Összegyűltek a kongresszuson Bukarest, Jasi, Kisenev, Braila, Kolozsvár, Balázsfalva, Arad, Torda és Nagyszalonta iskoláinak tanárai. Délelőtt tíz órakor Clinciu bukaresti tanár nyitotta meg a gyűlést, majd Mavrodin Atanasiu középiskolai tanár, az egyesület nagyváradi elnöke szólalt fel, aki a tanári hivatás fontosságáról és magasrendűségéről beszélt. Azután Vostinar János a város és a megye, Bota György pedig a tanügyi hatóság tisztelettel szólta meg, majd Bjelik római katolikus püspök beszélt. Végül Dengel ezredes a hadsereg nevében tisztelettel szólta meg a kongresszust. A napirend első pontjaként a belényesi, nagyszalontai és naszodi fiókszervezetek megalakításával foglalkoztak. A délutáni ülésen az elnök válaszolt az üdvözlésekre és ülönös örömmel emlékezett meg Bjelik püspök beszédéről, amelyben a békés kisebbségekben való kulturális együttműködés biztosítását látja. A tanárság — ugymond — nem képvisel semmiféle politikát és a mi kötelességünk csak az lehet, hogy megértsük egymást és a kisebbségekkel együtt dolgozzunk. Azután megemlékezett Anghelescu volt közoktatási miniszternek a szomorú érettségi vizsgákkal kapcsolatban tett azon kijelentésére, hogy a tanárok nem teljesítik kötelességüket. Ezzel szemben megállapítja az elnök, hogy a volt kormány volt az, amely büns nemtörődomséggel hanyagolta el a kötelességeit a tanárokkal szemben. Meg kell szűnni — ugymond — annak az állapotnak, hogy egyik másik tanár negyven órát dolgozzék egy héten. A kongresszus lelkes hangulatban a késő esti órákban ért véget.

— Országos bányásztrájk fenyeget Angliában. Londonból jelentik: A bányatulajdonosok kihirdették, hogy május elsején jelentékenyen le fogják szállítani a munkabéretarifát. A sztrájk május elsején elkerülhetetlen, hacsak közben nem egyeznek meg.

— A német birodalmi gyűlés nem akar kártérítést adni a volt császári család tagjainak. Berlinből jelentik: A Reichstag jogügyi bizottsága elvetette a volt uralkodóház tagjainak kártalanításáról szóló javaslatot a szocialisták és kommunisták állásfoglalása következtében. A nemzeti párt tagjai tartózkodtak a szavazástól. A kancellár újabb tárgyalásokat kezd a politikai pártokkal a javaslat sorsa felől.

— Ma lesz a Mizrahi nagyváradi mitingje. Nagyváradról jelentik: Az erdélyi Mizrahi-szervezet holnap délelőtt fog Nagyváradon népes mitinget tartani az Atlantimozgó nagytermében. A gyűlés iránt Erdélyszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg.

A horvát parasztpárt bizalmat szavazott Radicsnak

Az új kormány is megegyezést keres a horvátokkal. A Standard Oil Company adóeltitkolási ügye a horvát miniszterek üzele volt?

Belgrád, április 24. A Radics-párt csütörtökön Zágrábban tartott ülésén határozatilag megszögezte, hogy a párt köve érzi magát a szerb-horvát megegyezéshez és harcot indít a korrupció ellen. A párt teljes bizalommal viseltetik Radics iránt és felhatalmazza a határozat értelmében való eljárásra. Valószínűnek tartják, hogy újból megindulnak a tárgyalások a kormány és Radics között, aki társaival együtt visszalép a kabinetbe. A tárgyalások már meg is indultak. A minisztertanács tegnapi ülésén hozzá is járult a horvátokkal való megegyezéshez, azonban Radics belépését a kormányba nem fogadta el. A disszidens horvát miniszterek megmaradnak helyükön és a Radics-párti horvátok 3 más minisztert küldenek a kormányba.

A Radics-párt elleni panamavád részletei

A belgrádi rendőrség hétfőn házkutatást tartott dr. Pescar Mirko volt kereskedelemügyi miniszteri osztályfőnöknél, aki a Standard Oil Company belgrádi fiókjánál az elkövetett adóeltitkolások ismeretes ügyében a minisztérium megbízásából a könyvvizsgálatot végezte.

A házkutatásokkal és Radics Istvánnak a „Jutarnji List“ vasárnapi számában megjelent cikkével kapcsolatosan a Standard Oil Company a következő nyilatkozatot tette a „Politika“ tegnapi számában:

„Radics István a „Jutarnji List“ vasárnapi számában azt írja, hogy a társaságunk hamis

— Marquis rangra emelték a volt indiai alkirályt. Londonból jelentik: A király lord Readinget, a volt indiai alkirályt, érdemeinek elismeréséül, a marquis rangra emelte. Reading tudvalevőleg zsidó államférfi, akinek idősebb fia Erleigh feleségül vette Sir Alfred Mond, volt miniszter és Anglia legtekintélyesebb gyárosának, a Keren Hajszód angol bizottsága elnökének leányát. Eredeti neve Rufus Daniel Jodacs, hírneves ügyvéd és képviselő, 1910 és 1913 között állami koronaügyész lett, 1913 és 1921 között pedig a legfelsőbb angol bírői méltóságot, a „lord Chief Justice“ állást töltötte be. 1921-ben India helyettes királya és főkormányzója lett, amely állást — mint azt az Új Kelet is közölte — néhány hét előtt hagyta el. Marquis Reading 1860-ban született Londonban. Apja kereskedő volt, tönkrement és fiát nem képezte. Daniel Jodacs matrioz lett, majd börtönlátogató és érett éveiben fogott a jogi tanulmányok elvégzéséhez.

— Oriási árvíz Moszkvában. Moszkvából jelentik: A Moskva folyó a város középpontjában kiáradt. Már eléri a Kreml falát. Az alacsonyabban fekvő városrészek már teljesen víz alatt van. Emberéletben még eddig nem esett áár.

— Merénylet okozta a prágai gránátrobbanást. Prágából jelentik: Az a bizottság, amelyet az Asztalos utcai robbanás okainak megvizsgálására küldtek ki, befejezte a vizsgálatot és azt a nemzetvédelmi minisztérium elé terjesztette. Megállapították, hogy a szekérnek a György-laktanyában való félórás tartózkodása és a szerencsétlenség között összefüggés nincsen. Ennek dacára úgy látszik, hogy a szerencsétlenséget büns kezek idézték elő. A bizottság jelentése lesz annak a válasznak alapja, amelyet a nemzetvédelmi miniszter a parlamenti interpellációra fog adni.

— Filmfelvételt készítenek az Amundsen-expedícióról. Kopenhágából jelentik: Ternstroem svéd filmoperateur tegnap repülőgépen Oslóból a Spitzbergára repült, ahonnan Amundsen léghajóját az északi partig kíséri és az expedícióról közben több filmfelvételt fog készíteni. A felvételt rövidesen kidolgozzák és még ebben az évben vetíteni fogják a világ mozgószínháziban.

— Elfogták a kabátlovajlások értelmi szerzőjét. B. Sándor 18 éves fiatalember ingyen akart Bukarestbe utazni és ezért veti magának egy forgalmista egysépkát. Terve azonban nem sikerült és lefogták. Beszállították a holozsári rendőrségre, ahol a fiatalkoru büns bavalotta, hogy ő

pénztárjelentést mutatott ki és ezzel vagy huszonhárom millió dinárral megkárosította az államot.

A belgrádi adóhivatal embereinek a vizsgálata közben megjelent dr. Pescar kabinetirodai főnök és a minisztérium döntését, amelyben utasítja őket, hogy tartásnak könyvvizsgálatot a pénztárjelentés ellenőrzése végett. Radics Istvánnak, ahelyett, hogy el kellett fogadnia a bizottság jelentését, tudnia kellett volna még ezeket is:

A kereskedelemügyi minisztérium döntését február 20-án hozta meg és 22-én már dr. Pescar futárja Párisba utazott a vizsgálat elrendeléséről szóló okmány angol fordításával, hogy az ottani főüzletnél jelentést tegyen az ügy állásáról. A futár közölte a vezérigazgatóval dr. Pescar üzenetét, hogy az egész ügy az ő kezében van és tőle függ, hogy milyen következményei lesznek a könyvvizsgálatnak.

Kijelentette még Pescar, hogy a bizottság olyan jelentést tesz a miniszternek a vizsgálatról, amilyent ő akar és kedvezően fogja az ügyet elintézni, ha a cég teljesíti kívánságait.

Belgrádi lapjelentések szerint Belgrádban azt hiszik, hogy dr. Pescar nem merete volna a saját felelősségére megtenni az amerikai cégnek az eltussolási ajánlatot, ha erről felsőbb helyről nem kapott volna utasítást. Általában az a vélemény, hogy ez a horvát miniszterek üzele akart lenni.

lopta el többek között februárban a Magyar Színház ruhatárából Heinrich Manó budapesti nygykereskedő értékes bundáját. Beismerte többek között azt is, hogy már hosszabb ideje Kolozsváron lakó rokonaitól 2500—5000 lejes összegeket csalt ki különböző ürügyek alatt. B. Sándort gyanúsítják még a Dr. Jakobi féle betörés elkövetésével is és most ez irányban folyik a nyomozás.

— Ellen Key haldoklik. Stockholmból jelentik: Ellen Key, a világhírű svéd író nő néhány nappal ezelőtt súlyosan megbetegedett. A hetvenhétéves író nő állapota tegnap hirtelen válságosra fordult, úgy, hogy orvosi feladták a reményt életbenmaradásához. A családtagok, az orvosok és a tisztelők, akik a betegágy körül gyülekeztek, óránként várják a katasztrófa beálltát.

— Fekete álarcban akaszt az új lengyel hóhér. Krakóból jelentik: Rzezowban tegnap akasztás volt. A kivégzést az új állami hóhér hajította végre, akinek nevét senki sem tudja, nem is lehet rájönni kiletére, mert fekete álarcban lépett a bitófához és keztyűs kézzel akasztotta föl a halálra ítélt rablőgyilkost. Mikor munkáját elvégezte, meghajította magát az államügyész előtt, majd visszatért a bitófához, lehuzta keztyűjét s odatette a számolyra, azután álarcosan távozott el a kivégzés színhelyéről.

— Az első drótnélküli csekkátutalás. Newyorkból jelentik: Az itteni Bankers Trust Company ma elfogadott és beváltott egy csekket, amelyet drótnélküli táviró segítségével küldtek Londonból Newyorkba. A csekk, amely ezer dollárról volt kiállítva, a londoni Radio Association elnöke bocsátotta ki. A beváltás minden nehézség nélkül történt.

Férfi-szalmakalap tisztítás

Fehér Cluj

* 300-nál több zsidó tréfa, anekdota van nagyzerterten feldolgozva és összegyűjtve Csilleg Máté: Zsidó Anekdoták Kincsesháza című könyvében, 232 oldal. 200 lej. Postán szállítja az Új Kelet könyvcsalája

* Wells legújabb műve az Óriások, csak 40 lej az Új Kelet könyvcsalájában. A könyvpiac egyéb újításait is közli az Új Kelet könyvcsalája mai hirdetése. Kísérje figyelemmel

Uridivat különlegességek! Férfi fehérenemű mérték után!
Férfi- és női bőrkeztük nagy választékban! **Breuer, Piata Unirei 8.**

utánja sikerült k Einsteinia delmi Csa résztvétel sáleték. A tében meg csoport el nők és dr. biztos. U Lampel Ö pályas akt felavatása Ignázt tar szédében r amelyben déssel és o az ujonnar mat tett, l a cionista szárnyalásu multban, a nista mozg táosan sz Weisz Zolt adást. Dr. dében meg szianak a j hivatása az bevigye a rissziát az l telre. A jól hangjaival

— Neve

versenye n a művészke május 3-án, tárius Kollé pagenál.

— Harri

tisztviselő. háza egyik kapott Ame hogy bátyja, élt Ameriká, hogy bátyja vagyonát ela zett vagyoná ban elhelyezt a gazdag am mint egyedül tisztviselő fog téke lejben t

— Ária- é

Kedden, ápr Ujságíróklub nostori ut 18 ária- és dalest következő: E Ciordani: Ca Osiris. Mozart diceanu: Tra m'aude cantár ből). Schumar cánd te ai du Der Wandere deklódésre szá uton hívjuk f

Letartóztá

sox és Földt igazgatóját. rendőrség nag nyomára. Ninc hogy a Földbi kezeze megvesz ből, hogy az á tásokhoz hozzá kezet ellen Ka főkönyvelője képen a rendő Béla volt husz zérigazgatóját, letartóztatásba ügyészségre. U Károly ezredes akit a szövete ronával veszteg ben kompromit ter egyik rokon

* Fehér fé

technikai fejlettsé am“ Industrial é

dicsnak
ndard
volt?
 zzel vagy hu-
 árosította az
 einek a vizs-
 cesar kabinet-
 utását, amely-
 könyvvizsgá-
 végett. Ra-
 el kellett fo-
 tudnia kellett
 um döntését
 én már dr.
 vizsgálat el-
 fordításával,
 t tegyen az
 vezérigazgató-
 egész ügy az
 y milyen kö-
 gálatnak.
 y a bizottság
 k a vizsgá-
 ben fogja az
 kívánságait.
 Belgrádban
 merete volna
 amerikai cég-
 erről felsőbb
 t. Altalában
 miniszterek
 gyer Színház
 gykereskedő
 özött azt is,
 lakó rokonai-
 ki különböz
 még a Dr.
 és most ez
 aholból je-
 d írónő né-
 etegedett. A
 nap hirtelen
 sai feladták
 családtagok,
 betegágy kö-
 katasztrófa
 uj lengyel
 vban tegnap
 lami hóhér
 sem tudja s
 fekete álarc-
 ézzel akaszt-
 ost. Mikor
 magát az
 a bitófához,
 molyra, az-
 végzés szín-
 akátutalás.
 kers Trust
 t egy csak-
 segítésével
 sikk, amely
 doni Radio
 A beváltás
 titás
 Cluj
 nekdotá van
 ve Csillag
 című köny-
 lítja az Uj
 Óriások,
 yába n. A
 z Uj Kelet
 gyelemmel
 i 8.

A nagyváradai Einsteinia kulturdel
 utánja Vasárnap, április 18 án délután jól sikerült kulturdelutánt rendezett a Barisszia-Einsteinia egy A. C. keretén belül a Kereskedelmi Csarnok kistermében. A kulturdelutánon résztvettek az összes nagyváradai ifjusági egyesületek. A Zsidó Nemzeti Szövetség képviselőiben megjelent dr. **Bardos Imre**, a helyesport elnöke, **Leitner Zoltán** ügyvezető elnök és dr. **Markovits Ignátz** Keren Kajemet-biztos. Ünnepi megnyitó beszédet tartott **Lampel Ödön** ro rison, majd a program ünnepléses aktusa, az új barissziánusok cairrá való felavatása következett, akikhez dr. **Markovits Ignátz** tartalmas buzdító beszédet intézett. Beszédében rámutatott az Ijjar-akció fontosságára, amelyben a Barissziának a legnagyobb lelkesedéssel és odaadással kell résztvennie. **Deutsch** az újonnan felavatott cairok nevében fogadalmat tett, hogy kitartó, lelkes munkásai lesznek a cionista eszmének. **Grün Ernő** ro-séni mély szárnyalású előadást tartott „A nő helyzete a multban, a jelenben, a zsidó nő szerepe a cionista mozgalomban” címmel. **Lampel Ödön** határozatosan szavaltta el a Kaballistát Bialiktól. **Weisz Zoltán** a zsidó művészetről tartott előadást. Dr. **Bardos Imre** elnök lelkesítő beszédében megjelölte azt az utat, amelyen Barissziának a jövőben haladnia kell. A Barisszia hivatása az, hogy az asszimiláns körökbe is bevigye a cionista eszmét. Végül kérte a Barissziát az Ijjar-akcióban való intenzív részvételre. A jólsikerült kulturdelután az „Eskü” hangjaival oszlott széjjel.

Mevesi Piroška növendékeinek hangversenye május 2-án, vasárnap este lesz, míg a művészképző növendékeinek vizsgakoncertje május 3-án, hétfőn este félkilenckor az Unitárius Kollégium disztermében. Programok Lepagenál.

Harmincöt milliót örökölt egy aradi tisztviselő. Aradról jelentik: Az aradi város-kháza egyik tisztviselője, **Blaga János** táviratot kapott Amerikából, amelyben arról értesítik, hogy bátyja, **Blaga Victor**, ki közel husz évig élt Amerikában, meghalt. **Blaga** úgy tudja, hogy bátyja a legutóbbi években minden ingó vagyonát eladta és a husz év alatt összeszerzett vagyonát, 150.000 dollárt, az egyik bankban elhelyezte. Ez a 150.000 dollár képezi a gazdag amerikai testvér hagyatékát, amelyet mint egyedüli örökös, az aradvárosi szerény tisztviselő fogja megkapni. Az összeg mai értéke lejben több mint 35 milliót tesz ki.

Ária- és Dalestely az Ujságíróklubban. Kedden, április 27-én este tízórai kezdettel az Ujságíróklub helyiségében (Calea Motilor-Monostori ut 18) **Septimiu Gh. Chirvesi** baszista ária- és dalestelyt tart. Az estély műsora a következő: Händel: **Arie** (aus Deborah). T. Ciordani: **Caro mio ben**. Mozart: **O Isis und Osiris**. Mozart: **In diesen heiligen Hallen**. Bre-diceanu: **Trageți voi boi**. Bre-diceanu: **Cine mândre cântând**. Halévy: **Cavatina** (a Z-ídőből). Schumann: **Frühlingsfahrt**. Cutean: **De când te ai dus**. Cutean: **Rugăciune**. Schubert: **Der Wanderer**. Wolf: **Heimweh**. A nagy érdeklődésre számot tartó művészi eseményre ez-uton hívjuk fel a klub tagjainak figyelmét.

Letartóztatták a budapesti Földbirtokosok és Földbérlok Szövetkezetének vezérigazgatóját. Budapestről jelentik: A fővárosi rendőrség nagy vesztegetési botránynak jött nyomára. Nincsen kevesebbről szó, mint arról, hogy a Földbirtokosok és Földbérlok Szövetke-zete megvesztegette a kincstárt, abból a cél-ból, hogy az állami széna- és takarmányszállítá-sokhoz hozzájusson. A feljelentést a Szövetke-zet ellen **Kaszab Lajos**, a Szövetkezet volt főkönyvelője tette meg, aminek eredménye képen a rendőrség tegnap kihallgatta **Haas Béla** volt huszárszázadost, a Szövetkezet vezérigazgatóját, akit a kihallgatás után előzetes letartóztatásba helyeztek és átkísértek az ügyészségre. Ugyancsak letartóztatták **Szilágyi Károly** ezredest, a kincstár katonai referensét, akit a szövetkezet több mint hatszázmillió koronával vesztegetett meg. A vesztegetési ügyben kompromittálva van **Csáky hadügyminisz-ter** egyik rokona, gróf **Csáky Adorján** is.

* **Fehér fényvel, kis áramfogyasz** a technikai fejlettség legmagasabb fokán álló „Lungs-am” Industrial égő.

Az „Ezra” zsidó főiskolai hallgatók köre ma, vasárnap a Tarbut rajztermében ismét megkezdte irodalmi és orvosi nyilvános ülésait. Délután három óraker irodalmi előadást tart dr. Kertész Jenő „Zsidó problémák” címmel, fél 6 óraker pedig orvosi szakülés lesz a következő tárgyszorozattal: dr. Kiss Árpád: A gyermek uberkulózisról, dr. Herskovits Izidor: Az epehólyag Röntgen-diagnosztikájáról D. monstrál dr. Roth Marcel tanársegéd.

Eljegyzés. **Rubiastein Margit**át Érmí hályfalváról eljegyezte **Schwartz Márta** Márama rosszigetről. (Mind a külön értesítés helyett.)
Steinmetz Luzer Borss, eljegyezte **Bach Mir-jám** urleáyst Szaplonezsről. (Mind a külön értesítés helyett.)
Kovács Lőrinc László, a Barissza Jabotinskija ro-séniye (Nagyvárad) és **Berger Sárika** Szalárd-ról jegyesek.

A marokkói fronton megindul a foglyok kicserélése. Cudjából jelentik, hogy a rife engedékenyebbé váltak és hajlandók meg-egyezést kötni a foglyok kicserélésére vonatko-zólag, a iről eddig hallani sem akartak. A többi pontokról egyelőre szünetelnek a tárgyalások.

Kulturbotrány a dévai szintársulat-nál. Tudósítónk jelenti: **Sümei Ödön** szin-igazgató társulatával Petrozsényből nemrég Dé-vára ment át; és itt ideig óráig rendezte tagjai-val szemben fennálló adósságait. A szintársulat képviselői, **Baradlay László** és **Mihályfi Károly** arra kérték **Sümeit**, hogy az „**Alexandra**” pre-mierjének tiszta jövedelméből tegyen eleget ré-gbbit adósságainak. **Sümei igazgató** azonban, a iről biztosan tudják, hogy az utóbbi időben bérübelül 100.000 lej tiszta haszont vágott sz-bre, csak úgy volt hajlandó a tagjai kifiz-tói, ha azok belemennek egy olyan fizetési módózatba, amelynek értelmében **Sümei** tar-tozásának csak 18 százalékát fizeti ki és ezt is csak félév alatt. A szintársulat ebbe termé-szesen nem egyezett bele. **Sümei** ekkor felosz-lotnak jelentette ki a társulatot és a dévai szeszont bestrinak nyilvánította. **A színészek** erre kimondták a szeszont folytatását konzor-cionális alapon, de **Sümei** intervenciójára a dé-vai polgármester betiltotta az elő-dások to-vábbi folytatását. A kenyér nélkül maradt szin-társulat c üttörőkön este a színészszindikátus kolozsvári ülésén kérti fogja **Sümei igazgató** új concessziójának megvonását és annak a sz-i nészekből álló konzociunra való átruházását.

Szabadlára helyezték Koppány Lajost, a Fonciera biztosító intézet felügyelőjét. Megirta az Uj Kelet, hogy **Koppány Lajos**, a Fonciera biztosító intézet tisztviselőjét szikkasztás gyanúja alatt a rendőrség letartóztatta. **Koppányt** ma az ügyészség szabadlára helyezte. A szabadlában lévő **Koppány** az alábbi sorok köz-lésére kérte fel lapunkat: „A felőlem megjelent sajtóközleményekkel kapcsolatosan kérem az alábbi helyreigazító soraimat b. lapjokban közölni. Mint a Fonciera biztosító intézet tisztviselője meg voltam bízva az inkasszó és a szervezés vezet-ésével. Szóbeli megállapodásom volt sz inté-zettel, hogy saját felelősségemre, de az intézet ter-hére, az inkasszó és a szervezés eszközésére tiszt-viselőket alkalmazhatok. Ilyen tisztviselőket alkal-mazztam és évi hatvanezer lejt fizettem ki. Az a differencia, ami köztem és az intézet között támadt, ezekből az összegekből keletkezett, tehát egyszerű elszámolási viszonyról volt szó és így az intézet feljelentése ellenem teljesen indokolatlan volt, ami abból is kitűnik, hogy az ügyészség ma szabadlára he-yezett és a vádat megszüntette ellenem.”

Orvosi hír. Dr. **Herskovits I.** röntgenológus, a gyomor- és bélbetegségek szakorvosa rendeléseit a házon folyó építkezés dacára Vár utca 2. (Jókai-utca) sarak folytatja tovább.

* **Lovaglóoktatás.** **Scheller András** régi jó hiraevű lovagló-iskoláját „Equitation” név alatt Srd. **Grigorescu** (volt Rákóczi-ut) 96. szám alatt újított megnyitotta. Hölgyek, urak és gyermekek szabályszerű lovaglásban kiképeztetnek. Lovak beidomi-tását is elvállalja. Beiratkozni bármikor lehet. Tele-fon szám 11-17.

* **Köszönetnyilvánítás.** Dr. **Ágai Andor** D. j. hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak, a kik őt édes atyja elhunyt feletti gyászában vigasztalás-sal felkeresték.

* **Biztosítók életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál.** Képvisé-let az ország minden helységében.

SPORT

Folytatják a bajnoki mérkőzéseket

Haggibbor - KKASE. Huniade igazolasát is megsemmisítette a Comitetul Regional (Cluj-Kolozsvár, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Legutóbbi számában megirta az Uj Kelet, hogy a kolozsvári Comitetul Regional az egyesületek koalíciójának erőyes felépésére megsemmisítette a Victoria Stanciu nevű játékosának jogtalan igazolasát. A Comitetul Regional csü örtökön tartott folytatólagos ülésén szabálytalannak mondotta ki **Huniade Anton** Victoria-játékos igazolasát is és kimondta, hogy Huniade csak a jövő szezonban jogosult a Victoria-ban bajnoki mérkőzésekre. A határozat értelmében a kolozsvári sportegyesületek képviselői tegnap tartott ülésükön elhatározták, hogy tovább folytatják a bajnoki mérkőzések lejátszását.

Ma délután tehát ismét megjelennek a zöld gyepen a kolozsvári futballcsapatok. A városi pályán délután 5 óraker a **Haggibbor** és **KKASE** csapatai találkoznak. A mérkőzés kimenetelét nehéz megjósolni, bár az vita tárgyát sem képezheti, hogy a **Haggibbor** úgy technikailag, mint taktikailag fölőtte áll a lelkes és szorgalmas kereskedőcsapatnak, amelynek csupán közvetlen védelme képvisel klasszist. A **Haggibbor** minimális gólarányu győzelmét várják.

A **CFR**-pályán a **KAC** és **Academia**, valamint a **Vasasok** és **RMS** mérkőzések egymással. Mindkét mérkőzés kimenetele bizonytalan és csak erős küzdelem után fog eldőlni. A nap részletes programja egyébként a következő:

Városi kispálya. D. e. 9-10 **Haggibbor** ifj. - **Victoria** ifj., 11-13 **Macelari** ifj. - **KAC** ifj., 15-17 **CFR** ifj. - **Universitatea** ifj., 17-19 **KKASE** ifj. - **Vasas** ifj.

Városi nagypálya. D. e. 11-1 **KKASE** II. - **Haggibbor** II.

D. u. 5 óraker **KKASE** - **Haggibbor** I. oszt. bajnoki. bíró **Moldován**.

CFR pálya. D. e. 9-11 **Academia** II. - **KAC** II., 11-1 **Vasas** II. - **RMS** II.

D. u. 3 óraker **Academia** - **KAC** I. osztályu bajnoki, bíró **Ciurel Ilie**, 5 óraker **Vasas** - **RMS** I. oszt. bajnoki, bíró **Baumzweig D.**

Universitatea - Banatul 1:0 (0:0). Temesvárról jelentik: A kolozsvári egyetemi csapat a temesvári nemzeti ünnepekkel kapcsolatban tegnap a Banatul-lal mérte össze erejét, amelyet Mayer góljával sikerült legyőznie.

A Hakcah megnyerte első amerikai mérkőzését. Newyorkból jelentik: Tegnap délután abszolválta a **Hakoah** első tréningmérkőzését Amerikában a **Brooklyn Wanderers** ellen, amelyet 3:1 arányban győzött le. A zsidó csapatot játékában erősen akadályozta a mérkőzés alatt dühöngő szélviher. **Fabián, Ducker, Nemes** és **Wormann** voltak a **Hakoah** legjobb játékosai.

Felhívás a Haggibbor tenniszeseihez. A **Haggibbor Sportegylet** felhívja - mint utolsó alkalom - mindazon játékosokat, kik tennisz-pályára reflektálnak, hogy szombatn és hétfőn délelőtt 9-12, délután 4-6 ig **Fenichel Ernő**-nél (dr. **Fenichel József** ügyvédi irodájában. s. r. **Regina Maria**, volt **Deák F.** utca 36. sz. I. em.) jelentkezzenek. A **Haggibbor** tennisz szakosztály vezetője.

Ön már tavalyról tudja
 hogy lábizzadás és minden láb-
 bántalom ellen egyedül jó a
PODOL
 Óvakodjék az értéktelen utánzatok-
 tól. Követelje mindenütt. **Ára 35 L.**

Höfer-hintóport, krémet, szappant gyógyszerár, illat-
 szertár, drogeria **árusít**

KÖZGAZDASÁG

Mit tartalmaz a magánvasutak átvételére vonatkozó egyezmény

Románia 110 millió aranykorona értékű vasuti részvényt vett át a magyar bankoktól

(Bucuresti-Bukarest, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy a román államvasutak kezelésében levő vasutak jelentékeny része nem állami tulajdon. Közülük 4380 km. hosszúságú vonal 47 magántársaság tulajdona. A vasutak tőkéje körülbelül 500 millió aranykorona. Erdélyben 3291 km. hosszúságú magánvasutat kezelnek a román államvasutak, amelyek 43 részvénytársaság tulajdonát alkotják. Ezen vonalak közül 2655 km. hosszúságú a MÁV kezelt. E társaságok vonalainak megváltása céljából Románia a tulajdonosok megbízottjaival, — mint azt már közöltük — egyezményt kötött, melynek részletei most kerültek nyilvánosságra. Eszerint Románia mintegy 110,783 000 aranykorona értékű elsőbbségi részvényt vesz át 17 társaságtól, akik 1486 km. vonal tulajdonosi.

Az elsőbbségi kötvények minden 100 aranykoronájáért 14 svájci frankot fizet az állam. A 14 svájci frankot nem készpénzben, hanem font sterlingre szóló 40 év alatt amortizálható, 5 százalékos kamatozású kötvényekben fizeti. Az 1919—1925. évekre nem fizetett járulékok átszámítási kurzusa 100 koronánként 7 svájci frank, amelynek fele három éven belül készpénzben, másik fele pedig 5 százalékos, 40 év alatt fizetendő kötvényekkel egyenlíttetik ki.

A konvenció értelmében az angol fontot 25/22 svájci frank árfolyamon számítják át. Az 1925 december 31-ig visszatartott járulékok a Kereskedelmi Bank által képviselt kötvénytulajdonosokkal szemben 5% kamattal együtt 21 116 900, a Magyar Olasz Bankkal szemben pedig 13 572 720 koronát tesznek ki. Ez összegek fejében a bankok 100:7 arányban felerészben készpénzt kapnak, amely 3 év alatt fizetendő, felerészben pedig 40 év alatt törlesztendő kötvényt. A fizetéseket Románia a Kereskedelmi Bank javára a londoni Westminster Bank Ltd.-hez, a Magyar Olasz Bank javára pedig a Banca Commerciale Italiana londoni fiókjához utalja át. A kibocsátandó kötvények kamatait Románia Zürichben és Londonban fizeti.

A magánvasutak megbízottjai felelősséget vállaltak olyan értelemben, hogy az általuk kiszolgáltató elsőbbségi kötvények 1916 ávgusztus 14-én nem voltak és ma sincsenek irtógár, vagy német alattvalók tulajdonában. A vállalatok székhelye Kolozsvárra teendő át. Az oattárak, könyvek a román kormánynak átadandók, ugyazintén a tartalékok is a könyvekben feltüntetett értékben és összeállításban, a koronában levő tartalékok napi árfolyamon átutalandók.

A Délmagyarországi Vasúttársaság vonalait Románia 1,920.307 sv. frankért, a Zsebely-Csakova Poka vonalat 313,635 70 frankért vette meg. Ebből az összegből a Délmagyarországi 143 002 sv. frankot, a Zsebelyi pedig 23,355 85 sv. frankot kap készpénzben, míg a maradékot járadékban. A készpénzfizetés 3 évi részletben történik és a hátralékért Románia a Nemzeti Bank kamatlába alapján számított kamatot fizet. Az első részlet 1926 május 15-én esedékes. Az egyezmény értelmében a napokban delegáció megy Budapestre, hogy a magánvasutak üzletvezetőségeinek és adminisztrációinak Kolozsvárra való áttelepítését megkezdje.

1200 millió lejjel passzív Románia külkereskedelmi mérlege. Bukarestből jelentik: A napokban készült el Románia külkereskedelmi statisztikája, amelynek adatait a jövő hónap elején fogják közzétenni. Az eddig nyilvánosságra került adatok szerint a külkereskedelmi mérlegünk rendkívül szomorú tényeket tartalmaz és az előző évi külkereskedelmi mérleghez szemben nagyarányú visszaesést mutat. Románia multévi külkereskedelmi mérlege egy milliárd kétszázmillió lejjel passzív, vagyis ennyivel haladta meg behozatalunk a kivitelt. Még feltűnőbb az eredmény, ha figyelembe

vesszük, hogy az 1924. évi mérleg egymilliárd hatszázhatvanmillió lej aktívummal zárult és így a visszaesés közel 3 milliárd lej. Erdekessnek tartjuk megemlíteni, hogy Magyarország az elmúlt esztendőben 60 04 millió aranykorona értékű különféle cikket és terményt importált Romániából, vagyis egész behozatali mennyiségének 8.1 százalékát. Ebből az importból 35.3 százalék a különféle nyers és megmunkált tóra esik, 9.23 százalékot tesz ki a nyorsolaj és egyéb nyersanyagbevitel. Magyarország exportja Romániába ezzel szemben mindössze 28 06 aranykoronára rugott.

Uj fázisba lépett a behozatali vámtarifák ügye. A behozatali vámtarifa kérdése komoly probléma elé állítja a kormányt. Ugyazintén permanens értekezések vannak ebben az ügyben, anélkül azonban, hogy valamelyes megállapodásra módot találnának. Komoly forrásból azt az indítványt tették a kormánynak, hogy rövid időre teljesen függeszse fel, illetve szüntessen be minden behozatalt és így próbálja ki, mennyire termelékeny a belföldi ipar. Ha ez a kísérlet kedvezőtlen eredményt mutatna fel, akkor utjonnan generálisan oldja meg a behozatali vámok kérdését.

A téglavasuti szállításánál bevezetik a kvóta rendszert. Bukarestből jelentik: Megirtuk, hogy a CFR vezérigazgatósága törülte a téglát és cserepet a szezonárak közül és legújabb rendelete értelmében, a téglagyárak termelésük 30 százalékára kapnak üres vasuti kocsikat. A téglagyárak tiltakozása és küldöttségjárása sikertelen maradt és meg is kezdték a téglagyárak termelőképességének megállítását. Bizottság szállt ki, amelyben az UGIR is képviselve van dr. Böszörményi Sárdorral, a kolozsvári kerületi igazgatóság igazgatójával.

Cáfolják a francia amerikai pénzügyi megállapodás híreit. Washingtonból jelentik: Mellon pénzügyi államtitkár cáfolja a hírt, mintha Beranger francia követtel végleges megállapodásra jutott volna a francia háborús adósságok rendezésének kérdésében. Ez a cáfolat annál feltűnőbb, mert a francia lapok már részleteket közöltek a megállapodás tartalmáról.

A Banca Nationala fiókot állít fel Déván. Déváról jelentik: Beavatót helyről nyert értesülésünk szerint a dévai gazdasági körök tárgyalásokat folytatnak a Banca Nationalával aziránt, hogy a bank állítson fel Déván fiókját. A tárgyalások egyelőre bizalmas jellegűek és ezeket Groza Péter közmunkaügyi miniszter, aki tudvaleg dévai származású, vezeti a Banca Nationala vezetőségével.

Uj vegyipari szabadalom. Panfil kolozsvári egyetem tanár új előállítási eljárást szabadalmaztatott a calcium és magnézium carbonicum, glaubersó, barium és stroncium vegyianyagok előállítására. Ez új vegyianyagok belföldi előállítása nagymértékben megkönnyíti a romániai kémiai ipar helyzetét. Az új szabadalom kihasználására egy Tordán létesítendő gyár felépítése már meg is kezdődött. Az ujonnan alakult vállalat műszaki vezetését Ambrus Ferenc vegyész mérnök vette át. Értesülésünk szerint Panfil professzor keresetet adott be a kolozsvári járásbíróshoz azon egedményi okirat megsemmisítése iránt, amellyel egy korábbi szabadalmának kihasználását a Hermes Vegyipari Rt.-ra ruházta.

Amerikában tuljegyzték a magyar pénzügyi zaloglevél-emisszióját. New Yorkból jelentik: mint ismeretes, hat magyar nagybank új zalogleveleket bocsátott ki, amelyeket az amerikai pénzpiacra akar elhelyezni. A bankok új zaloglevél emisszióját az amerikai pénzpiac olyan nagy érdeklődés mellett jegyezte le, hogy a tervezett hárommillió dollár helyett előreláthatólag ötmillió dollár értékű zaloglevelet fognak kibocsátani. A zaloglevelek 35 éven belüli törlesztésnek lesznek kiállítva 7 és félszázalékos kamattal.

Zongorák gyári lerakata, gyári árban részletre is. **Sternberg**, — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

TÓZSDE

Április 24-én

A lej Zürichben 200.00, Párisban 11.54 francban —, Bécsben —.

Kolozsvár. A piac változatlanul lanyha. A Banca Nationala tiltó rendelkezése folytán, melyet lapunk más helyén közlünk, a forgalom minimálisra redukálódott. A lej Zürichben körülbelül a paritásnak megfelelően jegyzik 200-as kurzusán. Az árfolyamok a következők:

Bécs 34.40—34.60, Prága 7.50—7.60 Budapest 270—275, Páris 8.65—8.75 Zürich —, New York 255.00—265.00, London 1240—1245, Milánó 10.25—10.35.

Zürich. Zárulat: Berlin 133.27 Amsterdam 207.80, New York 517.75, London 2517.70, Páris 1740.00, Milánó 2082.00, Prága 153.00, Budapest 72.50, Belgrád 911.75, Bukarest 200.50, Varsó —, Bécs 73.02.50

Bukarest. Devizák: Páris 8.66, Berlin 61.15, London 1244, New York 255.50, Milánó 10.32, Zürich 49.60 Bécs 35.20, Prága 7.60, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 9.30, német márka 59.00, leva 1.73, török lira 125, font sterling 1230, francia frank 8.70, svájci frank 49.00, olasz lira 10.35, drachma 2.85, dinár 430, dollár 253.00, lengyel forint 27.00, osztrák schilling 34.50, magyar korona 35.50, cseh korona 7.40, belga frank —, holland forint —.

Select-mozgó

★

Asta Nielsen
Werner Krauss
Agnes Esterházy
Grethe Garbo
Tolstoi Grófnő

A bánatos utca

Filmre rendezte **G. W. Pabst**
a tragikus véget ért bécsi író

Hugo Bettauer

híres regénye után. — Ez a film a szezon egyik legnagyobb eseménye.

Uranla-mozgó

★

Maciste a pokolban

A hatalmas Maciste legújabb és legszenzációsabb produkciója. Grandiózus film, 8 felvonásban. A modern filmtechnika legnagyobb vívmányának felhasználásával.

Káprázatos rendezés.

Apollo-mozgó

★

Pinto, a sherif lánya

Amerikai kalandor-dráma.

Villanyörögre berendezett
szörme és szőnyeg moly elleni megóvó!
 Az őszi munkák feltorlódásának elkerülése végett, ajánlatos a **Javítási és átalakítási munkákat** most eszközölnetni a szezon utáni **jutányos árak mellett.**
Déry Lajos szücszmester, Cluj,
Strada Memorandului No 3. Telefonszám 12-12.
 Tavaszi szörmekülönlegességek, divatujdonságok.

Ha művészi kivitelű **fa, vas, vagy réz-butort és zongorát** akar vásárolni, ne ssználja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg
Székely & Róty
Erdélyrészi Butorgyár R.T.
 állandó butorkiállítását. Valódi Bösendorfer, Stügel, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá furnirok és klosterneruburgi enyvezett lemezek nagy választékban.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET
MAGYAR SZÍNHÁZ
 Magyar Színház heti műsora
 Vasárnap d. u. fél 3-kor: Ezüstsírály (Karácsonyi János, Neményi, László, Iliászszal. A III-ik felvonásban László Andor multó jelenete Pus-kás Béa zenekarának kísérete mellett. Le-szállított helyárak. Sorozat 355)
 Vasárnap d. u. 6-kor: Marika (Táray fellépésével. Rendes helyárak. Sorozat 356)
 Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Annabál (Lea-gy-Irány, László Iliászszal. Rendes hely-árak. Napibérlet 109 sz. A. Sorozat 357)
 Hétfő fél 8-kor: A szerelem és halál játéka (Táray fellépésével. Rendes helyárak. Napibérlet 110 sz. B. Sorozat 358)
 Hétfő 10-kor: Medgyaszay Vilma kabaré estje. (Lion mérsékeltén emelt helyárakkal. Pre-mierbérlet 54 sz. Sorozat 359)
 Kedd 8-kor: Medgyaszay Vilma második fellépése. Teljesen új műsora (Nagyon mérsékeltén emelt helyárakkal. Napi bérlet 111. sz. A. Sorozatszám 360).
 Szerda 8-kor: Dr. Szabó Juci. (Uj d. uság 6. odszor. Póór Lilivel. Bérletszűnetben. Rendes hely-árakkal. Sorozatszám 361)

A kolozsvári mozgószínházak igazgatóságának film pályázata.
Melyik tiz filmet találja ön legjobbnak az utolsó két szezonban lejátszott filmek közül?
 A kolozsvári mozgószínházak igazgatósága ezennel pályázatot ír ki annak megállapítására, hogy az utolsó két szezonban lejátszott filmjei közül melyik tizet találta legjobbnak a közönség.
A pályázat feltételei a következők:
 A tiz legjobb film eldöntésénél azok a filmek jönnek figyelembe, amelyet a Select, Uránia színházak 1924. június 1-től kezdődőleg 1926. június 1-ig lejátszottak. Hogy a kiválasztás munkáját megkönnyítsük, a szavazólapokra rányomtatjuk annak a nyolc legnagyobb filmnek a címét, amelyek a két éves időközön belül kiadott érdeklődést keltettek Kolozsváron Ezen nyolc film közül a pályázó tizet jelöl meg.
 A szavazás eredményének megállapítása aszerint történik, hogy az ellenőrző bizottság megolvassa az egyes filmekre leadott szavazatok számát. Az a tiz film, amely viszonylag a legtöbb szavazatot kapta, lesz a győztes. S ideális szavazat az volna, amely azt a tiz filmet abban a sorrendben jelöli meg, amelyben a szavazatokat elnyerték.
 Ami a pályadíjak odaitélését illeti, a következőképpen fog a bizottság eljárni: A díjakat azok a pályázók nyerik meg, akiknek szavazólapján a legtöbb szavazatot elnyert filmek szerepelnek. Ha többn találják el, hogy mely filmek fogják a legtöbb szavazatot kapni, akkor ezek közül a pályázók közül az dönti el a sorrendet, hogy melyik találta el közöttük megközelítően a győztes filmek sorrendjét. Eppen ezért, a szavazójegyre minden szavazó abban a sorrendben írja fel az általa legjobbnak itélt tiz filmet, hogy egyben a filmek rangsorát is jelezze vele.

Tiz pályadíjat írunk ki, amelyeket feltétlenül kiadunk Az odaitélés szempontja: ki közönségkedveltebb a nagyközönség által legjobbnak itélt tiz filmet. A pályadíjak:
 I. díj. Állandó szabadjegy a Select-mozgóban egy évre.
 II. díj. Állandó szabadjegy az Uránia-mozgóban egy évre
 III. díj. 3000 lej készpénz.
 IV. díj. Állandó szabadjegy a Select-mozgóban hat hónapra.
 V. díj. Állandó szabadjegy az Uránia-mozgóban hat hónapra.
 VI. díj. 2000 lej készpénz.
 VII. díj. 1000 lej készpénz.
 VIII.—IX. díj. 500—500 lej készpénz.
 X. díj. Husz zsölle a Selectben és tiz az Urániában.

A pályázaton mindenki résztvehet. Szavazójegyeket mindenkinek május 1-től június 1-ig minden mozijegy mellé ingyen ad a Select és Uránia pénztára. A szavazatokat május 31-től június 5-ig bezárólag kell leadni a Select és Uránia mozgóban felállított urnákba. Minden szavazatot alá kell írni s a pontos címet megjelölni.
 A pályázat eredményét legkésőbb június 15-én hirdettjük ki. A pályázat ellenőrzésére a román és magyar újságíró-szindikátusok, a filmházak szövetsége és a színészsindikátus egy-egy delegátusát kérjük fel.
 Ha senki sem találja el a teljes eredményt, a díjakat akkor is kiadjuk a viszonylag legjobb szavazatok beküldőinek.
 A tiz legjobbnak itélt filmet júliusban és augusztusban reprizként fogjuk bemutatni.
 Állapítsa meg a közönség, hogy melyik tiz filmet kívánja mielőbb viszontlátni.

Figyelem!
 Kárpitosok és kocsigyártók kellékeit legolcsóbban **Back Bernát** áruházában szerzhethetik be. **Oradea-Mare, P. Regina Maria No 1.**
 Telefon 955

Szeplő
 valamint az arcon és kezen levő bármely más bőrbetegséggel szemben a legbiztosabb szer az
AMO creme
AMO szappan
AMO powder
 A creme kétféle alakban van forgalomban, um: nappali használatra alkalmas (száraz creme) és esti használatra alkalmas (zsíros creme) alakban. Kapható gyógyszerárúházaiban és drogueriáiban. Vilekben grendelhető a fővárosban: **Dr. Kohn Gyula** gyógyszerára Cluj, Főtér 9.

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg
IDEAL
 női kélap üzlet újdonságait. Selyem, szilág és szalmaválások még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készíttük gyári árban.
 Cluj, Calea Regale Ferdinand 8.

Mégis csak legjobb a késnélküli
„IDEAL”
 borotváló por mely az ország területén **higienia** szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marja kellemes hatáshagy utána. — Ovadjunk az irtalmas utáztatoktól. Csak az „IDEAL” felírású a valódi.
Reszling József fodrász
 Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.
 Sighetul-Marcuati egyedáru **Glanzman**
 Adolf illatszertár **Sir. Bog** **Voda 40**

Tavaszi újdonságok
 megérkeztek
Neumann M.
 férfi- és fiuruha-áruháza
 Cluj, Piața Unirii (Főtér) 14

MARTIN PAL Jun.
 Cluj, Piața Mihail Viteazul 28.
 כשר ועלכווארען פאבריק
 קרעייגט אללערלייא ועלכווארען
 פאמטשאקעטע ווערען פראמטע פער נאכזעהטע
 פעקטשארט. פריידקראנט אונד הכשר אויף פערלאנגען.

Hirdessen az Uj Keletben

